

UVODNA RIJEČ

Dosta crnjaka, sada smo mi na redu!

Piše: Jasna A. Petrović

Ustrojio se novi Hrvatski sabor. Izabrana je nova Vlada. Mi smo ih izabrali, nas 24 posto stanovnika Hrvatske, mi glasači stariji od 60 godina. Mi smo stvorili sadašnjost. Mi smo omogućili budućnost. Znoj i žrtva je naša, a ne vaša, jer mi smo stvorili ovu zemlju. Gradili smo njezine tvornice i orali polja. Glasali smo za njezinu nezavisnost i obranili njezine granice i ljude.

Mi smo dokaz prošlosti, ali i naznaka budućnosti.

I odbijamo prihvatiti kako smo istrošeni, pohabani, iznošeni. Da smo teret, balast, višak, muka, dosada, krvopije, nametnici, penziorderi. Svi ti stereotipi kako stari ne pridonose ekonomskom razvitku društva, ne odgovaraju istini. To što mi čuvamo unuke, kako bi njihovi roditelji mogli raditi, kao da nije uočeno. Sve te bake koje održavaju kućanstva, pletu, krpaju, dodatno zarađuju za svoju odraslu djecu, kao da su nevidljive.

Što je to tako bitno drukčije kod starih? I njihove su brige podjednake onima mladih. Brinu o domu, financijama, samoći, obitelji, poslu djece, školovanju unuka, bolesti susjeda. Samo je opseg i intenzitet njihovih mogućnosti smanjen, ali ne i ograničen.

Zar nas doista hoćete do kraja uvrijediti, iscijediti, poniziti siromaštvom i socijalnom isključenošću, oduzeti nam poslovnu sposobnost, pravo na vozačku dozvolu, proglasiti nas nekompetentnima, zanijekati nam pravo odlučivanja i biranja, diskriminirati nas?

Moj unuk kaže da stari ljudi imaju zgužvana lica. I dodaje da ako si zgužvan, ne znači da si manje sposoban. Ako sporo hodaš, ne znači da ne znaš sanjati i pričati bajke ili nemaš svoju punu ljudsku vrijednost i mudrost. Mudrost koja izvire iz srca, a ne iz brzine trčanja. Ili mislite da su samo bogati starci zadržali punu vrijednost, a sposobnosti ostalih venu usporedo s ispraznjavanjem njihova novčanika?

Mi stariji postajemo većina i sada smo mi na redu. Prilagodite nam radna mjesta i formate radnog angažmana u međugeneracijskom radnom okruženju. Lokalne zajednice neka se prilagode kvalitetnom življenju za starije, uvedu male važne stvari - lokalni prijevoz, tele-care uređaje, pomoć u kući, klupe za odmor, javne toalete dostupne starima, nove lokalne multigeneracijske centre, električne vozilice za starije, prilagođene semafore... I prije svega, zaustavimo rastuće siromaštvo starijih, popraćeno i smanjenim zdravstvenim mogućnostima i pravima.

Da, aktivnost naspram pasivnosti, suodlučivanje umjesto ignoriranja, naš glas koji se čuje. I zato ćemo inzistirati na dijalogu na svim razinama, na savjetodavnim tijelima u i pravu na participaciju u svakoj lokalnoj zajednici. Mi smo birali vas. I birat ćemo bolji život za sve. Ali i za nas.

U OVOM BROJU:

15. SKUPŠTINA SUH-A

Borbena

i u novom mandatu

UDAR FINACIJSKE INDUSTRIJE

Kako ubiti prvi mirovinski stup

***

REPORTAŽA: PRIHVATILIŠTE ZA
BESKUĆNIKE CRVENOG KRIŽA ZAGREB

Kad umirovljenici postanu ljudi bez adrese

***

KRUGLI STOL „KAKO IZBJEĆI RIZIKE
PRI RASPOLAGANJU IMOVINOM”

Informacije nisu dovoljne

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Borbeno i u novom mandatu

Pozivamo li vas na ulice? Ne pozivamo, jer tamo već jesmo: skupljamo hranu na tržnicama i plastične boce po kantama za smeće

Na 15. Skupštini Sindikata umirovljenika Hrvatske, koja je održana 29. rujna 2016. u Domu sindikata grafičara u Zagrebu pod sloganom „NE siromaštvu, DA dostojanstvu!“ okupilo se više od 100 predstavnika SUH-a iz cijele Hrvatske. Izabrana su nova tijela upravljanja, koja će nastaviti s borbom protiv siromaštva i ekonomske zlouporabe umirovljenika i starijih osoba, te su potvrđene buduće smjernice rada. Skupštini su nazočili brojni domaći i strani gosti, a tom su prigodom uručena i priznanja SUH-ovim utemeljiteljima, partnerima i podružnicama. Za glazbeni dio svečanosti bio je zadužen zbor Turopoljska zvona, koji već 20 godina djeluje pri podružnici SUH-a Velika Gorica.

Na početku Skupštine, predsjednica SUH-a Jasna Petrović pozdravila je sve predstavnike i goste, te zahvalila zboru Turopoljska zvona koji je otpjevao himnu. Zamolila je da se minutom šutnje oda počast bivšem predsjedniku SUH-a Ivanu Nahtigalu, kao i svim članovima SUH-a i drugim starijim osobama koje su preminule u razdoblju između 12. i 15. Skupštine.

Nakon otvaranja 15. Skupštine, Petrović je posebno pozdravila Milivoja Borošu, jedinog nazočnog od tri živa utemeljitelja SUH-a (doživotni počasni predsjednik Juraj Ivanković i Mladen Komorski su bili odsutni), kao i sve uvažene goste, među kojima su bili: glavni tajnik Matice umirovljenika Hrvatske Ivan Banek, predsjednik Nezavisnih hrvatskih sindikata Krešimir Sever, potpredsjednik Saveza samostalnih sindikata Hrvatske Vedran Dragičević, izaslanik generalne tajnice FERPA/Europske federacije umirovljenika i starijih osoba Livio Melgari, predstavnici Sindikata talijanskih umirovljenika

SPI-CGIL iz regija Friuli Venezia Giulia i Veneto Luciano Del Rosso i Danilo Toccane, predsjednik Sindikata upokojen-cov Slovenije Konrad Breznik, zamjenik predsjednika Udruženja Saveza penzionera Srbije Živomir Tešić, Radmila Stjepanović iz Sindikata penzionera BiH, predsjednik Hrvatske stranke umirovljenika Silvano Hrelja, predsjednik Bloka umirovljenici zajedno Milivoj Špika, predsjednik Stranke umirovljenika Lazar Grujčić, predsjednik HDZ-ova Odbora za rad Boris Kunst, zamjenica Pučke pravobraniteljice RH Lidija Lukina Kezić, zamjenica v.d. ravnateljica HZMO-a Jadranka Perasić, pomoćnica ravnateljica HZZO-a Jasna Pap, i dosadašnji predsjednik Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe Ante Gavranović.

Nakon pozdravljanja brojnih gostiju, Jasna Petrović je predstavnicima dala na usvajanje poslovnik i dnevni red Skupštine, a zatim je predložila radno predsjedništvo na čelu s Vladimirom Buršićem, te Matom Obradovićem, Antom Mandićem i Jasnom Petrović kao članovima.

HDZ za dijalog

Predstavnicima i gostima pročitano je pozdravno pismo Carle Cantone, generalne tajnice FERPA-e/Europske federa-

cije umirovljenika i starijih osoba, u kojem prenosi svoje čestitke, te naglašava kako je SUH od samog početka prepoznao svoje europsko poslanje, što ga čini uzorom za sve sindikate umirovljenika na europskoj sceni. Stoga je uvjeren da će FERPA i SUH, s punom predanošću zajedno sudjelovati u inicijativama za zaštitu prava umirovljenika i starijih osoba u Hrvatskoj i Europi.

Usljedio je izbor radnih tijela skupštine: Verifikacijska komisija, Kandidacijska komisija, Komisija za zaključke itd.

Boris Kunst, predsjednik Odbora za rad HDZ-a, pohvalio je aktivnosti umirovljeničkog sindikata, kao i smjernice u programu, te izrazio nadu da će se zajedničkim snagama one ipak realizirati. „Najranjivija skupina u Hrvatskoj su stariji ljudi, od kojih 25 posto njih živi u siromaštvu. Sigurno da će nova vlada morati više izdvajati za mirovine i socijalnu zaštitu. Predsjednik HDZ-a Andrej Plenković je u svom programu istaknuo da mirovine moraju rasti, jer su premale.

„Predložimo koncept nacionalne socijalne mirovine za one koji ne primaju mirovinu, a njih je oko 60.000. Umirovljenicima koji su prerano otišli u mirovinu omogućit će se povratak na tržište rada” - napomenuo je i zaključio kako je stav

HDZ-a da se bez dijaloga sa socijalnim partnerima ne donose nikakvi programi.

Aktivan rad SUH-a pohvalio je i **Vedran Dragičević**, potpredsjednik SSSH, koji je naglasio kako nikada nije bio na mlađoj skupštini, jer su SUH-ovci aktivni i mladi duhom. „Poznato je u svijetu da umirovljenici prosvjeduju uz radnike. Vi ste najbolji i najljepši cvijet u sindikalnom pokretu. U svim trenucima formiranja vlada, nama je teško, zato je moja poruka vama danas: Zajedno smo jači!”

Na važnost umirovljenika ukazao je i **Krešimir Sever**, čelnik Nezavisnih hrvatskih sindikata, koji je napomenuo da sindikati, upravo zbog onoga što jesu, ne mogu zaboraviti svoje umirovljenike - ljude koji su stvarali njihove tvrtke i organizacije. „Za sobom ste ostavili svoj rad i osobne vrednote. Mi nastavljamo na onim mjestima na kojima ste vi stali. Društvo se danas okrenulo novim vrijednostima. Kao što rad nije roba, tako ni čovjek koji radi nije roba. Otuda i proizlazi dostojanstvo svakog umirovljenika i umirovljenice. Vi ste naša budućnost i dragi mi je što surađujemo”.

Na suradnju sa SUH-om je ponosan i **Silvano Hrelja**, čelnik Hrvatske stranke umirovljenika, unatoč tome što stavovi SUH-a i HSU-a nisu uvijek bili podudarni.

„Ja razumijem sindikalnu borbu, ali razlika između sindikata i političara jest u tome što mi moramo imati prioritete i sačuvati svoju političku poziciju da bismo nastavili djelovati. Ako drugi mirovinski stup bude ovako funkcionirao, on će propasti, stoga molim sindikalne čelnike da se uključe u ovu borbu. Jer, ako oni nemaju jasni izričaj, ja neću tražiti da se on ukine ili zamrzne” - poručio je.

Umirovljenici su na izborima glasali protiv sebe

Predsjednik Bloka umirovljenici zajedno **Milivoj Špika** istaknuo je da će se za umirovljenike izboriti samo ona osoba koja je spremna izgubiti i svoju političku poziciju. „Na ovim izborima su umirovljenici glasali protiv sebe, za smanjenje mirovina, za to da se ide u mirovinu sa 67 godina, da se mirovina ne poveća za 15 posto. Drugi mirovinski stup klasična je prijevarena. Idemo se suprotstaviti. Ja sam za to da idemo zajedno!” Predsjednik Stranke umirovljenika **Lazar Grujić** pozdravio je skupštinu i založio se za suradnju.

Lidija Lukina Kezić, zamjenica Pučke pravobraniteljice, zahvalila je SUH-u i Jasni Petrović što su prepoznali njihov rad i djelovanje i pomogli Uredu da shvate problematiku starijih osoba. „Mi smo na vaš poticaj osnovali jedno tijelo unutar Ureda koje se bavi problemima starijih osoba. Čvrsto podržavamo vaš rad i program. Obratit ćemo se Hrvatskom saboru daljnjim preporukama i nadamo se da ćemo imati podršku te krenuti u realizaciju zajedničkih ideja”.

Ivo Banek, glavni tajnik Matice umirovljenika Hrvatske, čestitao je SUH-u na dosadašnjem radu i napomenuo kako je suradnja SUH-a s Maticom bila dobra, ali da uvijek može biti i bolja.

Ante Gavranović, bivši predsjednik Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe, ukazao je na važnost socijalnog dijaloga između Vlade i umirovljenika te izrazio nadu da će se Vijeće što prije formirati kako bi se zdušno borilo za prava starijih osoba.

Jadranka Perasić, zamjenica ravnateljica HZMO-a, napomenula je kako je suradnja HZMO-a i SUH-a na visokoj razini, te poželjela SUH-ovcima dug život, uspješan rad i veće mirovine.

Jasna Pap, zamjenica ravnateljica HZZO-a za pravne poslove, ocijenila je dosadašnju suradnju sa SUH-om vrlo uspješnom zahvaljujući Jasni Petrović. Svim umirovljenicima je poželjela dobro zdravlje i dug život.

Siromaštvo stanuje i diljem regije

Livio Melgari, izaslanik Carle Cantone, glavne tajnice FERPA-e, prenio je njezine osobne pozdrave, kao i pozdrave Ivana Pedrettija, glavnog tajnika SPI CGIL-a. Ispričao je prikladnu priču o stogodišnjacima u Japanu kojima su na svečanom obilježavanju Dana starijih osoba prvo poklanjali srebrne zdjelice, pa kad im je broj porastao, manje srebrne zdjelice, a danas, kada ih ima čak 30 tisuća, vlada razmišlja da im pokloni simbolične plastične zdjelice. „Tako se ponašaju i europske vlade prema našim mirovinama. Ako ne želimo da naše mirovine izgube na vrijednosti, trebamo nastupati udruženo s radnicima. FERPA je s mladima potpisala sporazum za nastavak borbe za zaposlenje, plaće i uplaćivanje doprinosa, naglasio je Melgari i upozorio na izbjegličku krizu i važnost solidarnosti, uključanja i integracije emigranata. Izlaganje je završio mišlju kako je zajednička vodilja umirovljenika i radnika, mladih i starijih, borba protiv siromaštva, za integraciju i jedinstvo.

Luciano Del Rosso, predstavnik SPI CGIL regije Friuli Venezia Giulia, pohvalio je višegodišnju suradnju s istarskim SUH-om, uz napomenu kako su imali brojne zajedničke inicijative. „Unatoč ekonomskoj krizi koja je zahvatila, ne samo Hrvatsku, već i Italiju, uspjeli smo održati prekograničnu suradnju. Nije bilo lako, no zajedno smo uspjeli pokrenuti razne značajne inicijative”.

Dannilo Toccane, predstavnik SPI CGIL regije Veneto, naglasio je kako po-

dupire SUH-ov slogan skupštine „NE siromaštvu, DA dostojanstvu!” jer je to značajna poruka, posebice u vrijeme krize. „U Italiji doživljavamo vrlo intenzivno razdoblje. Nakon 10 godina sindikalne borbe upravo je potpisan važan sporazum između SPI CGIL-a i talijanske vlade. Prihvaćeni su naši zahtjevi i u iduće tri godine 6 milijardi eura bit će utrošeno u korist sadašnjih i budućih umirovljenika.” I hrvatskim je umirovljenicima zaželio slične dogovore s budućom vladom.

Radmila Stjepanović iz Sindikata penzionera u BiH, pohvalila se odličnom suradnjom s umirovljeničkim sindikatima u regiji, posebice sa SPI CGIL-om koji im puno pomaže u radu. Zaželjela je SUH-u dobar rad i odabir pravih ljudi koji će dalje uspješno voditi SUH. **Konrad Breznik**, predsjednik Sindikata upokojencov Slovenije, naglasio je kako su se u Sloveniji, gdje je najniža mirovina oko 620 eura, pojavili problemi sa siromaštvom starijih. „Želim ukazati na sramotno usklađivanje mirovina u Sloveniji od samo četiri posto. Na mirovinu od 500 eura to iznosi 2 eura mjesečno, što je neznatno povećanje. Predsjednik Vlade izjavio je da Vlada nema sredstava za veće mirovine. Stoga, moramo biti odlučniji i borbeniji u zaštiti naših prava. SUH i Sindikat upokojencov Slovenije imaju iste probleme, stoga moramo zajednički nastupati.”, dodao je Breznik, očito potaknut izvještajem o mizernim hrvatskim

mirovinama i simboličnim usklađivanjem.

Živomir Tešić, zamjenik predsjednika Udruženja sindikata penzionera Srbije, pozdravio je suradnju s regionalnim sindikatima umirovljenika. Posebno se zahvalio Jasni Petrović što im je pomogla da postanu članovi FERPA-e. Istaknuo je kako su oni mlada organizacija, koja postoji tek tri godine, no uspjeli su se afirmirati i predstaviti kao jedina organizacija koja se bori za prava umirovljenika. „Prije godinu i pol dana doživjeli smo udar na mirovine, čime su one smanjene za 10 do 20 posto. Napravili smo vlastito istraživanje o tome kako je smanjenje mirovina utjecalo na život naših umirovljenika. Osim siromaštva, istraživanje je, nažalost, pokazalo i degradaciju starijih. Preko 80 posto njih šteti na hrani, lijekovima i zdravstvenim uslugama, a bilježimo i porast smrtnosti umirovljenika 20 do 25 posto.”

Stari kao teret

Podnoseći izvještaj o radu SUH-a između 2012. i 2016. godine, Jasna Petrović je prvo čestitala utemeljiteljima Milivoju Boroši, Juraju Ivankoviću i Mladenu Komorskom, jer su osnovali sindikat davne 1992. godine u povijesno vrlo bremeno vrijeme. Govoreći o tome po čemu je SUH u posljednje četiri godine prepoznat u javnosti, istaknula je na prvom mjestu borbenost i stručnost.

„Sudjelovali smo u prosvjedima, skupljali potpise za Peticiju „Glasam protiv siromaštva starijih osoba”, dijelili letke pred Saborom, borili se za ekonomska prava i protiv zlostavljanja starijih. Prepoznati smo kao borci za ukidanje drugog mirovinskog stupa. U novim članicama EU-a takav se model raspao, a Češka, Slovenija i Srbija ga nisu ni prihvatile. Oko 50 milijardi kuna je praktički oduzeto iz prvog mirovinskog stupa i proračuna, a nas starije nazivaju teretom i balastom društva, dok banke kamatare državu” - poručila je Petrović i dodala da već gotovo godinu dana hrvatska vlada nije omogućila umirovljenicima da suodlučuju kroz Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe.

Od raznih zakonskih inicijativa, posebno je naglasila trogodišnju borbu s bankama da učine nešto tako temeljno - šalju obavijest o ovrhama/ustegama iz mirovine, ali i brojne druge: „Tražili smo uvođenje socijalne mirovine, ali toga još uvijek nema. Borili smo se za ukidanje dosmrtnog ugovora, ali zakon ne štiti starije od prijevara. Uspjeli smo progurati zakonske izmjene da osobe starije od 65 godina ne moraju plaćati liječnički pregled za produljenje vozačke dozvole” - istaknula je Petrović, koja je skraćeno izložila vrlo obiman izvještaj o četverogodišnjem radu.

Kao glavne programske aktivnosti, spomenula je sudjelovanje u Nacionalnom vijeću za umirovljenike i starije osobe, Pravno savjetovalište SUH-a, informiranje putem mjesečnog glasila SUH-a Glasa umirovljenika, inicijative za zakonske izmjene, apele ili prosvjedna pisma državnom vrhu, posebice u vezi zdravstvene i mirovinske reforme. Zatim je navela borbu protiv siromaštva kroz Peticiju „Glasam protiv siromaštva starijih osoba”, predizborne zahtjeve umirovljeničkih udruga političkim strankama za očitovanje, te konferencije i okrugle stolove poput „Starenje i društvena akcija” i „Rizični aspekti drugog mirovinskog stupa”. Također, Petrović je istaknula višedesetljetno članstvo u Savezu samostalnih sindikata Hrvatske (SSSH), angažiranost na europskoj razini kroz Europsku federaciju umirovljenika i starijih osoba (FERPA), ali i na regionalnoj razini kroz vrlo uspješnu suradnju s talijanskim sindikatima SPI-CGIL i zemljama u okruženju.

Od važnih projekata i kampanja navela je „Zaustavimo zloupotrebu starijih oso-

URUČENO ČAK 43 PRIZNANJA

Predsjednica SUH-a Jasna Petrović uručila je Milivoju Boroši posebno priznanje utemeljiteljima. Ovo priznanje za izvanredne zasluge i osobit doprinos u borbi za prava umirovljenika, te radu i djelovanju SUH-a od njegova osnutka, dobili su i Juraj Ivanković te Mladen Komorski koji nisu mogli nazočiti Skupštini.

Povelju suradnje, kao posebno priznanje za suradnju i potporu SUH-u u borbi za prava umirovljenika, dobili su dugogodišnji partneri SUH-a: FERPA, SPI-CGIL Nazionale, SPI-CGIL Friuli Venezia Giulia, SPI-CGIL Veneto, Matica umirovljenika Hrvatske, Savez samostalnih sindikata Hrvatske, FNV Senioren, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatska stranka umirovljenika, Blok umirovljenici zajedno, Ured pučke pravobraniteljice, Ante Gavranović, novinarka Anita Hrštic i Aleksandra Funes Bučar, umirovljenički aktivist Branko Cvetković i Krešimir Sever - Nezavisni hrvatski sindikati.

Spomenice 20, kao posebno priznanje za osobit doprinos u aktivnostima SUH-a kroz 20 godina borbe za prava umirovljenika, dobile su podružnice: Slavonski Brod, Vrsar, Mljet, Novi Zagreb, Centar-Zagreb, Dubrovnik, Velika Gorica, Vrbovec, Pazin, Roč, Podsljeme-Zagreb, Dubrava-Oporovec-Zagreb, INA-Zagreb, Udruga SUH-a Samobor, Sisak, Bjelovar, Trešnjevka Sjever-Zagreb, Đakovo, Udruga SUH-a Split, Pula, Klub vojnih umirovljenika SUH-a Zagreb, Kraš-Zagreb i Pliva-Zagreb.

ba", „Sigurnost u trećoj dobi: Kako izbjeći rizike pri upravljanju mirovinom“, „Institucionalna podrška Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva“ i „Program volonterske skrbi za starije osobe.“

Posebno je više puta naglasila kako se glavni dio djelovanja SUH-a odvija svakodnevno u radu s članovima u ograncima, podružnicama i povjereništvima, gdje se organiziraju brojne aktivnosti, predavanja, tribine, radionice, izleti, odlasci u toplice, posjete starijim i oboljelim članovima, kreativni tečajevi, mjerenja tlaka i šećera u krvi, plesna i ina druženja, zborovi, sportske aktivnosti i natjecanja...sve ono što čini život starijih osoba kvalitetnijim i dostojanstvenim.

Nitko se ne osvrće na umirovljenike

Predsjednik Nadzornog odbora **Ivan Grbavac** podnio je izvještaj o radu Nadzornog odbora u razdoblju između dvije skupštine u kojem je naglasio činjenicu kako su sva materijalno-financijska poslovanja SUH-a izvršena u duhu pozitivnih zakonskih propisa. Izvještaj o radu Statutarne komisije podnio je **Vjekoslav Gorupić**, jer je predsjednik Statutarne komisije Milan Tomičić bio spriječen zbog bolesti. Naglasio je kako je Statutarna komisija zaključila da se cjelokupna izborna aktivnost u pogledu izbora tijela upravljanja nižih razina, kao i kandidatura za tijela upravljanja na razini SUH-a, odvijala u skladu s odredbama Statuta.

Izvještaj Verifikacijske komisije podnio je predsjednik **Božo Duras**, koji je izvijestio kako Skupštini prisustvuje 67 predstavnika, odnosno 78 posto od ukupnog broja od 86 pozvanih predstavnika, što predstavlja kvorum i 15. Skupština SUH-a može pravovaljano donositi odluke i zaključke.

U raspravi o podnesenim izvještajima su sudjelovali član Predsjedništva SUH-a i voditelj sektora za mirovinsku reformu Ivo Marjanović, predsjednik podružnice SUH-a Čakovec Andrija Fileš i Miro Jović, predsjednik podružnice SUH-a Vrgovac.

Ivo Marjanović je ustvrdio je da se nitko od političkih stranaka ne osvrće na umirovljenike. Također, ako se ništa ne promijeni, drugi mirovinski stup će se ugasiti jer se nema od čega naplatiti državni dug. Na kraju se upitao zašto bi se uopće borili kada mirovina neće biti. **Andrija Fileš** je istaknuo kako smatra da su umirovljenici jako puno radili, štedjeli i uplaćivali doprinose, a sada su na teret cijelom društvu. **Andrija Vučković** iz Omiša je primijetio kako nije prezentiran izvještaj o prihodima i rashodima SUH-a, kao i da ne vjeruje da bi oboljeli predsjednik Statutarne komisije Milan Tomičić ikada potpisao takav izvještaj, te kako smatra da s izvještajem nešto nije u redu. Predsjednica je na to odgovorila kako je taj izvještaj napisao Tomičić, a što se tiče financijskih izvještaja za četverogodišnje razdoblje dostavljeni su svim delegatima, a Vučković je sudjelovao na zadnjoj sjednici Predsjedništva kad je raspravljano.

Za nove obiteljske mirovine

Po završetku rasprave svi podneseni izvještaji prihvaćeni su većinom glasova. Potom je jednoglasno dana razrješnica predsjednici SUH-a, potpredsjednicima SUH-a, Predsjedništvu SUH-a, Nadzornom odboru SUH-a i Statutarnoj komisiji SUH-a. Član Statutarne komisije **Vjekoslav Gorupić** je podnio kratku informaciju o ovjeri Statuta, čiji je konačan tekst jednoglasno usvojen od strane svih predstavnika.

O Programu rada SUH-a 40 + za naredno razdoblje (2016.-2020.) izvijestila je Jasna Petrović, koja se osvrnula na neke od najvažnijih aktivnosti - očuvati prvi mirovinski javni stup, ograničiti rad na određeno i druge oblike nesigurnog rada jer vode raspadu mirovinskog sustava, zamrznuti ili ukinuti postojeći model drugog mirovinskog stupa, vratiti stopu od 20 posto za prvi mirovinski stup, uvesti ravnomjerno plaćanje mirovinskih doprinosa od strane poslodavaca i zaposlenih, uvesti novi model drugog mirovinskog stupa profesionalnih mirovina, s dobrovoljnom ili obveznom štednjom, te najnižu mjesečnu osnovicu za mirovinski doprinos izjednačiti s visinom minimalne bruto plaće.

Posebno je važno uvesti novi model usklađivanja mirovina, minimalnu mirovinu, tzv. socijalnu mirovinu za starije osobe koje nisu ostvarile pravo na mirovinu, te novi model obiteljske mirovine, realizirati zahtjeve iz Peticije „Glasam protiv siromaštva starijih osoba“ i ustanoviti Ured pravobranitelja za starije osobe. U Programu se SUH čvrsto protivi privatizaciji zdravstvenog sustava i zdravstvenog osiguranja, te se zalaže za očuvanje državnog sustava zdravstvenog osiguranja.

U raspravi se za riječ javio **Srećko Carić**, predstavnik iz Trogira, koji je postavio upit hoće li se retroaktivno povisiti i tzv. pune mirovine s 41 godinom radnog staža. Jasna Petrović mu je odgovorila da to, nažalost, u postojećem zakonskom okviru nije moguće. Nakon rasprave, program rada je jednoglasno usvojen.

Prelazeći na prijedlog Kandidacijske komisije za tijela upravljanja SUH-a, **Mato Obradović** je informirao predstavnike da je kandidacijske liste utvrdilo Predsjedništvo SUH-a i dao na glasanje hoće

li biti javno ili tajno glasanje. Predstavnicima Skupštine jednoglasno su se odlučili za javno glasanje.

Predsjednica Kandidacijske komisije Bruna Jovanović dala je opsežan izvještaj o procesu kandidature za tijela upravljanja, na što je Andrija Vučković iz Omiša naglasio da su neki predstavnici iz Splitsko-dalmatinske županije podnijeli prigovor Kandidacijskoj komisiji, među inim, da se krše odredbe Statuta jer potpredsjednike bira Predsjedništvo, a ne Skupština. Mato Obradović, predsjedavajući te točke naglasio je kako je Skupština najviši organ SUH-a, pa biranje na višoj razini nije kršenje odredbi. No, prigovor je pročitan i na sjednici Skupštine, nakon čega se odlučilo da se pristupi izborima novih tijela u paketu. Većinom glasova izabrano je novo rukovodstvo.

Dignite ruku koji ste zadovoljni!

Nakon što su potvrđena sva tijela upravljanja SUH-a, skupu se obratila Jasna Petrović koja je u svom završnom govoru pozvala na borbenost i predani rad svih SUH-ovaca, te ukazala na brojne nepravde koje su pogodile umirovljenike.

„Dignite ruku svi vi koji ste zadovoljni položajem umirovljenika u Hrvatskoj. Vidim da takvih gotovo i nema. Kažu da ste najbogatiji u Europi, jer imate stanove; kažu da ste preskupi za državu, da vas domovina koju volite ne može više hraniti. Da ste joj teret. I zato vam više ne treba usklađivati mirovine. Kažu da vam sa 70 godina treba oduzeti pravo glasanja na izborima. Ne daju vam suodlučivati o vlastitoj sudbini pa više nemamo Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe”- upozorila je Petrović i kao mogu-

Nova tijela upravljanja SUH-a

PETROVIĆ I DALJE PREDSJEDNICA

Predstavnici na 15. Skupštini većinom glasova izabrali su nova tijela upravljanja SUH-a.

Za predsjednicu SUH-a izabrana je Jasna Petrović.

Za potpredsjednike/ce SUH-a izabrani su: Biserka Budigam, Vladimir Buršić, Mato Obradović i Asja Tomin.

Za članove/ce Predsjedništva SUH-a izabrani su: Božo Duras, Mirjana Dika Dužman, Mirella Marini, Vesna Mijović, Stjepan Milobara, Mirjana Monas, Antun Pertot, Stjepan Rakitić i Milan Tomičić.

Za članove/ce Nadzornog odbora SUH-a izabrani su: Ivan Grbavac, Vinko Kuzmić, Vlatka Novosel, Đina Šverko i Branka Vilfan Tomašić.

Za članove/ce Statutarne komisije SUH-a izabrani su: Zlatko Hrzić, Bruna Jovanović, Anto Kuprešak, Fridrih Moretti i Anđelko Vižintin.

će rješenje ponudila i otvorene metode borbe za svoja prava.

„Pitaju me da li vas pozivamo na ulice. Već jesmo na ulicama, kopamo po kantaama. Pozivamo vas da kažemo NE siromaštvu, a DA dostojanstvu! Vjerujte u sebe! Zajedno možemo promijeniti svijet” - poručila je za kraj Jasna Petrović.

Dobro raspoloženje na Skupštini dodatno je podigao završni nastup „Kaubojski” iz podružnice SUH-a Studentski grad, koje su svojom zabavnom plesnom točkom rasplesale predsjednicu SUH-a i brojne predstavnike. Dok su neki plesali, drugi su pljeskom bodrili ove simpatične SUH-ovke u autentičnom izdanju - kariranim košuljama, maramama, trapericama, šeširima i neizostavnim kaubojskim čizmama. Nakon plesa svi su se požurili prema švedskom stolu u dvorani na katu, gdje se nastavilo veselo druženje uz slasne zalogaje i poko-

ju čašicu vina. Mnogi su, uz odličnu atmosferu, pohvalili i cjelokupni vizualni identitet Skupštine - posebice upečatljivu parolu u boji „NE siromaštvu, Da dostojanstvu” koja je bila istaknuta na glavnom panou i na govornici, te na personaliziranim bedževima s imenima predstavnika, organizatora i gostiju.

Na velikom platnu u dvorani za vrijeme registracije predstavnici su mogli pogledati filmove iz produkcije SUH-a „Prevareni i poniženi” i „20 godina SUH-a”, kao i odličnu PowerPoint prezentaciju „Peticija Glasam protiv siromaštva starijih osoba” u kojoj su se izmjenjivale brojne fotografije s potpisivanja ove SUH-ove Peticije iz svih krajeva Hrvatske.

Goste i predstavnike SUH-a posebno je razveselio i poklon iznenađenja - lijepo dizajnirani i praktični Adresar Sindikata umirovljenika Hrvatske u kojem su navedeni brojevi telefona i e-mail adrese svih podružnica, njihovih predsjednika i Županijskih povjereništava SUH-a. Uz adresar, svaka je podružnica dobila veliku zastavu SUH-a.

Sigurni smo da će 15. Skupština SUH-a još dugo ostati u lijepom sjećanju SUH-ovcima, kojima je ovo bila jedinstvena prilika da se nakon četiri godine okupe, razmjene iskustva, upoznaju nove članove, stvore ili obnove poznanstva te se na jedan dan podsjetite kako su dio jedne velike organizacije, koja zajedno diše i samo zajedničkim snagama može postići glavni cilj za koji se bori - dostojanstvo svih umirovljenika i starijih osoba!

(Maja Šubarić Mahmuljin)

PROGRAM RADA SUH-a 40+ (2016.-2020.)

1. Očuvati prvi mirovinski javni stup, temeljen na međugeneracijskoj solidarnosti, s elementima solidarnosti i redistributivnosti;
2. Ograničiti rad na određeno i druge oblike nesigurnog rada jer vode raspadu mirovinskog sustava;
3. Zamrznuti/ukinuti postojeći model drugog mirovinskog stupa, jer je štetan za javne financije, postojeće i buduće mirovine;
4. Vratiti stopu od 20 posto za prvi mirovinski stup;
5. Uvesti ravnomjerno plaćanje mirovinskih doprinosa od strane poslodavaca i zaposlenih;
6. Uvesti novi model drugog mirovinskog stupa profesionalnih mirovina, s dobrovoljnom ili obveznom štednjom, uz obvezno uključivanje socijalnih partnera;
7. Najnižu mjesečnu osnovicu za mirovinski doprinos izjednačiti s visinom minimalne bruto plaće;
8. Stupnjevat ili ukinuti najvišu mjesečnu osnovicu mirovinskog doprinosa;
9. Ojačati kaznenu odgovornost za neplaćanje doprinosa, te uvesti sustavne mjere;
10. Državne mjere za borbu protiv siromaštva - realizacija zahtjeva iz Peticije „Glasam protiv siromaštva starijih osoba“;
11. Izvanredno povisiti tzv. nove mirovine koje su zakinite za još uvijek oko 19 posto zbog pogrešnog izračuna prve aktualne vrijednosti mirovine;
12. Uvesti automatsko usklađivanje vrijednosti mirovina kad padnu ispod relativne vrijednosti od 40 posto (konvencija MOR-a br. 102), osobito zbog novih mirovina; ratificirati konvenciju br. 128 MOR-a (minimalni udjel 45 posto);
13. Hitno uvesti novi model usklađivanja mirovina, za početak isključivanjem faktora švicarske formule (samo varijabilni model 100 posto - u korist boljeg indeksa - cijene ili plaće), a težiti stvaranju novog indeksa cijena samo za usklađivanje mirovine (hrana, komunalije, prijevoz itd.);
14. Sve mirovine (opće, posebne, braniteljske) usklađivati po jednakom modelu;
15. Uvesti minimalnu mirovinu, i to u visini 50 posto od minimalne (neto, bruto) plaće;
16. Uvesti državnu naknadu za starije osobe koje nisu ostvarile pravo na mirovinu (tzv. socijalna mirovina);
17. Kad se god povećava osobni odbitak za zaposlene, proporcionalno povećati i porezni odbitak za mirovine;
18. Uvesti kompenzacijske mjere za žene i muškarce za skrb o djeci, invalidima i starima;
19. Ukinuti institut dosmrtnog uzdržavanja i bitno detaljnije popisati institut doživotnog uzdržavanja;
20. Uvesti novi model obiteljske mirovine, npr. da se preživjelim partneru na njegovu/njezinu mirovinu dodaje 30, 40 ili 50 posto mirovine preminulog partnera, ovisno o socijalnim kriterijima;
21. Ustanoviti Ured pravobranitelja za starije osobe;
22. Uvesti obvezne savjete/vijeća za starije osobe pri Uredu Predsjednice, Vlade, te svih županija, općina i lokalnih samouprava;
23. Zadržati i razviti institut Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe;
24. Imati predstavnike u upravnim vijećima HZMO-a i HZZO-a.
25. Zadržati dostavu mirovina poštom za sve potrebite;
26. Jamčiti obavijest o ovrhama/ustegama iz mirovine (banke);
27. Promijeniti ovršni zakon zbog pojeftinjenja i pojednostavljenja ovršnog postupka;
28. Onemogućiti ovrhu nad jedinom nekretninom;
29. Onemogućiti ovršivanje iznad utvrđenog minimum za preživljavanje (npr. iznad minimalne mirovine);
30. Jamčiti obavijest o ovrhama/ustegama iz mirovine;
31. Omogućiti svim kategorijama umirovljenika radni odnos te druge oblike rada;
32. Do kraja ukinuti povlaštene mirovine, te sustav paramirovinskih dodataka na mirovine;
33. Na individualnoj razini izvršiti razdjel mirovina na posebni i opći dio;
34. Reformirati beneficirani staž;
35. Ne uvoditi porez na nekretnine, jer bi doveo do pljačke i daljnjeg siromašenja starijih;
36. Ukinuti dodatni zdravstveni doprinos od 1 i 3 posto;
37. Protiv privatizacije zdravstvenog sustava i zdravstvenog osiguranja, te podjele zdravstvenih usluga na one za bogate i one za siromašne;
38. Očuvati državni sustav zdravstvenog osiguranja (dopunsko i dodatno osiguranje);
39. Izraditi strategiju dugoročne skrbi (palijativna skrb);
40. Uvesti javne programe za dostojanstveni kraj života (hospiciji);
41. Održati i razviti sustav institucionalne skrbi i smještaja (državni i županijski domovi) uz pristupačne cijene; te provesti kategorizaciju i specijalizaciju;
42. Subvencionirati i smještaj u privatnim domovima;
43. Uvesti civilni nadzor nad smještanim kapacitetima;
44. Razviti i subvencionirati sustav vaninstitucionalne skrbi i usluga;
45. Očuvati javni prijevoz sa subvencijama za starije osobe i umirovljenike;
46. Dalje dopišite sami...

Informacije nisu dovoljne

Projekt je podigao svijest o društvenom problemu ekonomske zloporabe starijih osoba, no potrebne su zakonske poboljšice i čvrsti rokovi za sudske postupke

Na okruglom stolu povodom završetka projekta „Sigurnost u trećoj dobi: Kako izbjeći rizike pri raspolaganju imovinom”, koji je održan 27. rujna ove godine u Gradskom društvu Crvenog križa Zagreb u Sigetu, predstavljani su rezultati ovog vrijednog projekta koji Hrvatski pravni centar (HPC) od listopada prošle godine provodi u suradnji sa Sindikatom umirovljenika Hrvatske, Centrom za socijalnu skrb Zagreb, Gradskim društvom Crvenog križa Zagreb i Udrugom Radio mreža. O rastućem problemu ekonomske zloporabe starijih osoba, govorili su sutkinja Vrhovnog suda u mirovini Olga Jelčić, ravnatelj Gradskog društva Crvenog križa Zagreb Petar Penava, ravnateljica Centra za socijalnu skrb Zagreb Božena Horvat Alajbegović, predsjednica SUH-a Jasna Petrović, direktorica HPC-a Vesna Grubić i voditeljica projekta Ana Paska.

Kako je cilj projekta kako osnažiti starije osobe pružanjem korisnih informacija kojima bi ih se zaštitilo od grabeži njihove imovine, osobito u slučajevima potpisivanja ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, na okruglom stolu se moglo čuti mnogo korisnih savjeta i preporuka starijim osobama. Petar Penava, ravnatelj Gradskog društva Crvenog križa Zagreb, naglasio je kako se kroz projekt dodatno educiralo starije sugrađane, dok Božena Horvat Alajbegović, ravnateljica Centra socijalne skrbi Zagreb, napomenula je kako je projekt donio brojne benefite, kako za partnere, kroz dodatnu edukaciju stručnjaka, ali i za osobe treće dobi kojima je primarno namijenjen, kako bi se prevenirale posljedice štetnosti sklopljenih ugovora o uzdržavanju. Olga Jelčić, sutkinja Vrhovnog suda u mirovini, istaknula je kako je zadovoljna projektom, zato što je stotinjak sudionika seminara iskazalo visoke ocje-

ne. Projekt je informirao populaciju kojoj je namijenjen i barem malo podigao svijest o ovom društvenom problemu, ocijenila je Jelčić, te dodala kako je jako važno zakonski ograničiti rokove za sudske postupke glede raskida ugovora o uzdržavanju, jer uzdržavane osobe nerijetko preminu prije presude.

Ana Paska iz HPC-a predstavila je glavne projektne aktivnosti, kao što su edukativni seminari i izrada priručnika, te dodala kako su na temelju iskustava stečenih u provedbi projekta u izradi preporuke za poboljšavanje položaja starijih osoba.

Jasna A. Petrović, predsjednica SUH-a, istaknula je kako su priče brojnih korisnika Pravnog Savjetovaništa SUH-a doista potresne te da treba statistički pratiti ovu masovnu pojavu lešinarstva i kriminaliteta, kao i inicirati zakonske promjene i ubrzati sudske procese u slučaju ekonomske zloporabe starijih osoba. „Zalažemo se za uvođenje registra ugovora o uzdržavanju, a posebno nam je cilj da se ukine ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, koji je najopasniji po umirovljenike i starije osobe. Potrebno je urediti ovo podcijenjeno područje” - rekla je Petrović i dodala kako su se obraćali Ministarstvu pravosuđa s prijedlozima, no bezuspješno. Petrović je naglasila kako još od 2013. godine SUH vodi kampanju protiv ekonomske zloporabe starijih, u okviru koje su producirali film, tiskali letke, a sada sudjeluju i na ovom projektu.

U završnu raspravu uključile su se zamjenica Pučke pravobraniteljice Lidija Lukina Kezić i Marija Penava Šimac, voditeljica Službe za stare i nemoćne osobe, osobe s problemima ovisnosti i azilante u Ministarstvu socijalne politike i mladih. Penava Šimac je izrazila zadovoljstvo projektom jer se podigla razina svijesti o ekonomskoj zloporabi starijih osoba, dok je Lukina Kezić podržala uvođenje registra ugovora, te pozvala Ministarstvo pravosuđa na suradnju.

Socijalna radnica Doma za starije osobe sv. Josip - Zagreb Ljilja Jelenčić na kraju istaknula kako su osobe starije životne dobi plodno tlo za sve moguće oblike nasilja, posebice ekonomskog, što je pokazalo i interno istraživanje Doma za starije osobe sv. Josip u Zagrebu. *(Maja Šubarić Mahmuljin)*

Kako ubiti prvi mirovinski stup

Piše: Jasna A. Petrović

Bankovni „stručnjaci” i razni „znanstvenici”, svi masno plaćeni od banaka i drugih umreženika međunarodne financijske industrije, krenuli su, potpomognuti svojim medijskim plaćenicima ili poslušnicima, u napad na prvi, tj. javni mirovinski stup. Okrenuli su igru, pa umjesto da brane promašeni i opasni drugi mirovinski stup i promiču privatizaciju mirovinskog sustava, sada deru po „državnom mirovinskom sustavu”. Pri tome nevideno falsificiraju podatke i lažu.

Medijska blokada koja okružuje taj visokoprotfitan rat, prijetnje i prozivke koje su do sada osjetili brojni analitičari i znanstvenici koji su se usudili prokazati taj produkt casino ekonomije (Lovrinović, Jakovčević, Samodol, Jurčić, Bežovan, Čvrak itd.), sada su dopunjeni pravom reklamnom kampanjom u državnim i privatnim medijima. Imena poput Karduma, Nestića, Šonje, Novotnyija itd. vrište sa svih okruglih stolova, tribina, naslovnica i ekrana, a mlađahni prolaznici na cesti se natrpaju lažnim statistikama i u kameru govore: „Ne vjerujem u mirovinski sustav i mislim da se ljudi moje generacije moraju sami za sebe pobrinuti.”

Mirovine - dug države u budućnosti??

Demografi zloguko klimaju glavom, a poruka je jasna: treba ukinuti prvi mirovinski državni stup i prepustiti ga tržištu.

„Taj prvi stup zapravo predstavlja implicitni dug države u budućnosti, a država nikad nema dovoljno novca.”, kaže umni komentator, dodajući kako „sav novac koji građani godinama izdvajaju u prvi stup zapravo više ne postoji, jer sve ono što danas u 1. stup uplaćuju građani odlazi na mirovine onih koji više ne rade”. Kao, ništa se u njemu ne kumulira, niti se tim novcem upravlja, on se jednostavno troši kao protočni bojler?!

Tako to, naime, vide bankarska industrija i njihovi plaćenici. Boje se kritičara drugog mirovinskog stupa, u čijim su rukama analize Europske komisije, te uglednih instituta iz Poljske, Slovačke, Češke, Mađarske, svih onih zemalja koje su nas ekonomski i razvojno prešišale, dijelom baš zbog toga što nisu uvele ili su ukinule ovakav model drugog mirovinskog stupa kakav brane naši „dečki”.

Oni tako, bez da trepnu, izračunaju kako

U Hrvatskoj je započeo udar na državni mirovinski stup, pri čemu se financijska industrija koja iza toga stoji ne libi manipulirati lažnim statistikama

je manjak proračuna u 2015. za mirovine bio 17,2 milijarde kuna, ali ne kažu da su upravo zbog njihovih banaka koje ih plaćaju za takvo stručno mišljenje, doprinosi za mirovine u Hrvatskoj smanjeni sa 24 posto 1991. godine, na 15 posto koliko taj doprinos iznosi danas, a sutra bi trebao biti još niži, 14 posto. Razlika se prikuplja, ali više ne ide u mirovinski javni fond, već se prebacuje bankama na upravljanje, te troši za visoke prijelazne i administrativne troškove.

Banke kamatare svoju državu

Priča ide ovako: mirovine svih vrsta koštaju oko 37 milijardi kuna, a iz doprinosa iz plaća zaposlenih prikupi se 21 milijarda. K tome, dodajmo još oko 5 milijardi koje idu na upravljanje privatnim mirovinskim fondovima. Onda te banke taj isti novac koji je trebao završiti u javnom proračunu, posuđuju državi i to uz kamate od 6 posto. Tako hrvatske inozemne banke kamatare svoju državu! Da nema drugog stupa, na raspolaganju bi bilo 28 milijardi kuna, posve dovoljno za sve vrste mirovina prema Zakonu o mirovinskom osiguranju.

Treba naglasiti i to da država direktno financira 7 milijardi za mirovine prema posebnim propisima i druga prava koja daje, a koja nisu redovite starosne mirovine utemeljene na doprinosima iz rada. Stoga odmah treba reći kako mirovine ne koštaju Hrvatsku 37 milijardi godišnje, već 31 milijardu. No, što je ambasadorima financijske industrije par milijardi, kad oni računaju onako kako je njima povoljnije za dojam.

Hrvatska ima vrlo nisku stopu doprinosa za prvi mirovinski stup i hitno je treba vratiti na 20 posto, a drugi mirovinski stup neka bude dobrovoljan i po volji je svakome da u njega uplaćuje ili ne uplaćuje. Prosječna stopa doprinosa za mirovine u zemljama Europske unije je 25 posto (na više), a najmanje polovicu plaća poslodavac. Hrvatska je jedina zemlja u EU u kojoj sav teret mirovinskog doprinosa iz plaće ide na teret radnika. Ludo, zar ne?

I sada se javljaju glasnogovornici ukidanja prvog mirovinskog stupa s lažnim statistikama, pa tvrde da prema podacima Eurostata, u Hrvatskoj sve više ljudi odlazi u prijevremenu mirovinu, te da je starosnih mirovina samo 40 posto, dok je europski prosjek čak 77 posto.

Lažne statistike i manipulacije

„A koliko je situacija alarmantna, pokazuje i podatak prema kojem je od ukupnog broja umirovljenika u Hrvatskoj, njih čak 75 posto mlađe od 50 godina. Isto tako, njih samo 5 posto starije je od 65 godina.” - ovih dana tvrde dobro plaćeni ili neuki novinari. Ništa od toga nije točno. Prosječni hrvatski umirovljenik ima 70 godina života i odradio je 30 godina staža. Lani je Hrvatska dobila 49.256 novih umirovljenika koji iza sebe imaju 32 godine staža, u mirovinu su otišli sa 61 godinom starosti i pred njima je život s 2.201 kunom prosječne mirovine. Pa smo izračunali i to da su samo 29.863 osobe među umirovljenicima mlađe od 50 godina (tu ulaze i invalidna djeca koja dobivaju obiteljsku mirovinu), što iznosi samo 2,61 posto. Pa tko je tu lud?

Točno je jedino to da Hrvatska ima banke na vlasti, duboko umrežene s političkom birokracijom - i lijevom i desnom, do te mjere da su čak dva zakona iz mirovinskog segmenta napisali stručnjaci jedne od inozemnih banaka. To manje zabrinjava. Ono što užasava je proširena medijska manipulacija javnošću i blokada medija za pitanja glede drugog mirovinskog stupa. U pitanje dolaze prostori slobode izražavanja i istupanja.

Nitko ne piše, međutim, da je Hrvatska zemlja u kojoj je vrlo niska pokrivenost stanovništva starijeg od 65 godina mirovinama, da ih ima samo 64,3 posto (najmanje u EU), i da smo među rijetkim zemljama u svijetu koje nemaju tzv. nacionalnu/socijalnu mirovinu za starije od 65 godina. Da smo pri vrhu ljestvice siromaštva starijih.

Nitko ne piše da po udjelu prosječne mirovine u prosječnoj plaći imamo bitno niže mirovine od svih zemalja nastalih od bivše Jugoslavije (Hrvatska 38 posto, Bosna i Hercegovina 44 posto, Srbija 47 posto, Crna Gora 57 posto, Slovenija 58 posto, Makedonija 60 posto!).

Nitko ne piše da ova njihova domovina stare tretira kao suvišne, kao teret, kao balast. A narod - kao ovce koje vuče na podvodcu.

Kad umirovljenici postanu ljudi bez adrese

Naši stariji korisnici imaju dosta radnog staža, ali nedovoljno za odlazak u mirovinu. Imamo starijih osoba s ovrhama, te onih s malim mirovinama koje su im nedostatne za život, kao što je invalidska mirovina od samo 1.200 kuna

Piše: Maja Šubarić Mahmuljin

Nepunu godinu dana sam suradnica u Sindikatu umirovljenika, imam trideset godina, muža, dijete, uobičajeni život. U početku sam mislila kako me taj rad senzibilizirao za starije osobe, jer mi se svaki dan na putu na posao i s posla čini kako nikada nije bilo više siromašnih umirovljenika nego danas.

Slučajno sam načula kako u Prihvatilištu za beskućnike Crvenog Križa Zagreb Velika Kosnica nalaze i brojni umirovljenici i starije osobe, pa sam odlučila provjeriti koji je razlog tome i zašto su umirovljenici primorani, umjesto dostojanstvene starosti, preživljavati u bijedi i siromaštvu. Prvo mi je bilo neugodno obratiti se ljudima, bojala sam se da ih moja pitanja ne povrijede.

Oni su ljudi bez doma. No zapravo su i ljudi bez adrese i punog identiteta. Nisu ni pomišljali kako je moguće da netko jednog dana ima stan i posao, a drugog dana završi na ulici. Pogotovo im nije palo na pamet da bi se to moglo dogoditi njima.

Stariji ostaju dulje

Kroz prihvatilište nas je provela socijalna radnica Vanja Tolić, koja je napomenula da od ukupno 107 korisnika imaju 30-ak osoba starijih od 60 godina. U prihvatilištu ima i djece i mladih, ali je prosječna dob 50-ak godina. Među starijima malo je žena. Od njih 27, samo šest ih je starije dobi. No, neovisno o spolu, svim starijim osobama razlozi i dužina boravka su slični.

„Mladi brže odu, a starije osobe duže ostaju ovdje. Uglavnom čekaju na umirovljenje ili dom za starije osobe, za koje su velike liste čekanja. Iako imaju mogućnost otići u udomiteljsku obitelj u pri-

gradska i seoska mjesta, oni to nerado prihvaćaju jer žele ostati u gradu” - rekla je Tolić i dodala da njihovi stariji korisnici imaju dosta radnog staža, ali nedovoljno za odlazak mirovinu. Ili pak, ako bi otišli u mirovinu sa 60 godina mirovina bi bila premala za krov nad glavom i puni tanjur.

„Imamo i starijih osoba s ovrhama, ili s invalidskom mirovinom od samo 1.200 kuna” - napomenula je, a kad je riječ o ženama, imaju malo radnog staža, radije su na crno, te su uglavnom rastavljene i same.

Uz nju, u prihvatilištu s korisnicima radi još jedna socijalna radnica i jedna medicinska sestra. Za sad nemaju psihologa, iako potreba za takvom uslugom itekako postoji.

„Smatram da bi im trebala psihološka pomoć, jer dosta naših korisnika ima problema s alkoholom. Neki su pak ovisni o kocki, a ima i onih koji su ovisni o opijatima” - rekla je Tolić, koja napominje da u prihvatilište primaju na privremeni boravak i osobe koje same dođu s ulice, ali da ih većina ipak dolazi preko Centra za socijalnu skrb. U Centru prvo provjere da li je osoba za prihvatilište, a potom prikupe dokumente i socijalnu

anamnezu, te izdaju uputnicu s kojom korisnik dolazi u Kosnicu.

„Ne primamo jedino ljude starije od 65. godina, osobe narušenog zdravlja, nepokretne osobe ili one koje ne mogu same skrbiti o sebi jer nemamo stalnu medicinsku skrb” - naglasila je Tolić i dodala da u prihvatilištu poslujuju doručak i večeru, a ručak je u susjednoj pučkoj kuhinji Dobri dom. Imaju tri paviljona, a svaki ima svoju čajnu kuhinju i dnevni boravak. No, na moj upit hoće li osoba na 65. rođendan biti naprosto ispraćena iz prihvatilišta, niječu. Dok ne dobiju smještaj u dom za starije i nemoćne osobe, ostat će. I sami smo vidjeli stariću sa suprugom koji su ušli oboje u devedesete godine.

Inače, osobe koje su kod njih smještene uglavnom primaju razna socijalna davanja, kao što su osobna invalidnina, doplatka za pomoć i njegu i jednokratne naknade. No, više ne smiju primati zajamčenu minimalnu naknadu koja je do prije nekoliko godina bila dozvoljena, pa je potom zabranjena.

U mirovinu kao na burzu

Jedan od dugogodišnjih korisnika prihvatilišta je Božidar Derković (65) iz Zagreba, koji je u Kosnici već 6 godina, a prije toga je boravio u starom prihvatilištu u Heinzeloj. Završio je na Zavodu za zapošljavanje 2002. godine kada je imao 51. godinu i 30 godina staža u robnoj kući NAMA. Odslužio je i u Domovinskom ratu 1991. i 1992. Razveden je i ima dvoje, sada već odrasle

djece. Kako je stan ostavio ženi i djeci, jedno je vrijeme živio u podstanarstvu.

„Snalazio sam se četiri godine. Obavljao sam razne sezonske poslove i radio na crno. Ispalo je da imam premalo novaca za podstanarstvo i život, pa sam došao ovdje. Prvo sam imao samo ručak i mjesečnu pomoć od 400 kuna” - ispričao nam je Božidar i dodao da mu je puno značila opskrbnina za branitelje iz Domovinskog rata od 1.100 kuna, koju je primao sve do 2013. godine, kada je ukinuta. Sada prima samo jednokratnu novčanu pomoć.

„Iz doma ne izlazim, osim ako moram nešto obaviti u gradu, otići na liječnički pregled ili slično. Sada čekam punu starosnu mirovinu kada navršim 65 godina, što je za mjesec dana. Planiram ići u podstanarstvo ili pronaći smještaj u nekom povoljnijem domu za starije osobe” - rekao je Božidar i dodao kako ga odlazak u mirovinu ne raduje.

„Osjećam se kao kad sam morao ići na burzu. Ne veselim se zapravo mirovini, jer kao i većina umirovljenika neću moći plaćati račune. Mirovina se kod nas ne može smatrati nagradom za rad, jer je preniska, a mnogi je i ne dožive” - priznao je Božidar. On, inače, svaka tri mjeseca ide na terapiju jer je jedno vrijeme imao problema s alkoholom.

„Nisam nikad ni pomišljao da ću se jednog dana naći na cesti. Čovjek jednostavno upadne u takvu situaciju. Ako si donekle čvrst, isplivaš i navikneš se na sve. Snalazim se. Često čitam knjige i to me opušta” - priznao je Božidar i zaključio kako u životu ima i puno gorih stvari.

Ovršen zbog poziva sinu

Miro Raić (60) rodom je iz Sarajeva i petu je godinu u Kosnici. Zbog astme od 2011. godine prima invalidsku mirovinu iz BiH, koja mu nije dovoljna za život pa je završio kao beskućnik. Iz Sarajeva se sa 35 godina preselio u Rusiju gdje je 18 godina radio na gradilištima, ali su mu samo tri godine priznate, jer je ostalo radio na crno. Iza sebe ima dva braka iz kojih ima dvojicu sinova. Jedan mu je sin otišao u Švedsku raditi na crno, a drugi je u Rusiji. Miro je u Hrvatsku došao raditi kod jednog privatnika, no zbog

zdravstvenih poteškoća nije više mogao obavljati posao.

„U Zagreb sam došao raditi i srediti papire kako bi se mogao vratiti u Rusiju, ali zadesila me bolest. Sada se više ne mogu vratiti u Rusiju, gdje mi živi bivša supruga i sin. Budući da sam umirovljenik nemam više niti pravo biti ovdje. Mogu ostati do kraja prosinca, a onda ne znam kamo ću” - ispričao nam je Miro i dodao kako mu je socijalna radnica ponudila da ode u udomiteljsku obitelj na selo, no on ne želi ići daleko od grada, a ne može niti raditi poslove na selu.

„Htio bih otići u dom za starije osobe, bilo koji. Tamo se dobiva 100, 200 kuna od Grada Zagreba. Zamolit ću da ostanem ovdje još barem pola godine. Za mene je rješenje ili dom ili podstanarstvo, a nikako ne udomiteljstvo. Obično su udomiteljstva na selu gdje se onda mora raditi u poljoprivredi. No, sada ne mogu nigdje” - požalio se Miro koji prima 1.200 kuna mirovine, a sjela mu je ovrha pa je u blokadi.

„Ušao sam u kredit da otplatim minuse na računu. Kako sam imao mobitel, sjela mi je ovrha od T-coma. Sada mi automatski skidaju 30 posto od mirovine. Otplatio sam minuse, ali još imam ovrhu zbog mobitela. Često sam telefonirao sinu u Rusiju, a jedna minuta poziva je skupa - čak 18 kuna. Nisam si mogao pomoći da ga ne zovem i čujem kako je. Ne mogu mu čak ni doći u posjet jer trebam garantno pismo” - priznao nam je Miro koji se još se nije privikao na život u Kosnici.

„Ovdje ima svakakvih ljudi - drogeraša, ubojica iz zatvora. No, imam dvojicu, trojicu kolega s kojima mogu popričati. Više bih volio da sam u stanu jer sam ovdje izoliran i daleko mi je ići do grada. Iako imam besplatan pokaz, autobusi rijetko voze prema centru” - rekao je Miro i zaključio kako nikada nije pomislio da će se naći u ovakvoj situaciji.

Podigla kredit, pa izgubila kuću

Svoju tužnu životnu priču ispričala nam je i Š.F. (63) iz Zagreba, koja je u Kosnici godinu dana. U blokadi je zbog kredita koji je podigla za opremanje ku-

će, koju je izgubila. Sada joj uzimaju trećinu mirovine, pa je završila u Kosnici gdje čeka na mjesto u Domu za starije osobe u Martičevoju. Sa 28 godina staža prima punu starosnu mirovinu, jer je umirovljena po starom zakonu sa 60 godina. Radila je u Hrvatskom zavodu za transfuzijsku medicinu u Petrovoj, a prije toga je bila ugostiteljska radnica u restoranu Lovački rog.

„Nisam niti mislila da ću se toliko održati ovdje. Mislila sam se zaposliti, ali nisam pronašla posao. Željela sam pomagati u domaćinstvu i čuvati djecu, ali teško mi je bilo pronaći dobru obitelj” - rekla je Š.F. i dodala kako joj je problem prehrana u Kosnici jer je dijabetičarka.

„Ne smijem jesti većinu hrane koju ovdje poslužuju - zapršku, jaja, paštetu i slično. Zato si moram sama kupovati hranu i kuhati. Srećom, jedem samo tijesto i povrće, a ponekad si priuštim umak s vrhnjem i sirom”.

Trenutno živi od 900 kuna mirovine, koliko joj ostane nakon što joj sjedne ovrha. Izgubila je kuću koju je sama kupila od svoje ušteđevine 1998. godine. Već 2011. je iz nje morala iseliti i završila je na cesti kao samohrana majka sa svojom tada trogodišnjom kćeri.

„Ostala sam bez svega i morala u podstanare. Prevario me odvjetnik i kriminalci koji su mi višestruko prodali kuću. Dala sam odvjetniku punomoć da me upiše kao vlasnicu, no on to nije učinio, jer je pogodio mafiji. Cijeli sam život štedjela i pošteno radila. Pekla sam kolače i kuhala za svadbe, pričesti i krizme, a evo kako sam završila” - ispričala nam je Š.F. koja želi ostati anonimna jer nitko iz njezine obitelji, osim kćeri, ne zna da je u prihvatilištu za beskućnike. Ovu tešku situaciju dodatno joj otežavaju zdravstvene poteškoće.

Kako doći do grada i glumiti makar nekoliko sati da si običan čovjek u šetnji glavnim trgom? Vozi autobus broj 308 do Zapruđa, ali ide samo tri puta dnevno. Tako su ovi beskućnici izolirani, kao na nekom otoku, čekajući brod koji bi ih spasio. Hranu dobiju, krevet imaju. Ali, dostojanstvo im teško netko može vratiti.

Brojni beskućnici nekoć su imali sigurne poslove, domove i obitelji, no kad su se u njihove živote na različite načine umiješali socijalni ili ekonomski faktori, pa i loši zakoni i okrutna država, uslijedile su ubrzane promjene u načinima života. A neki su i sami krenuli u krivom smjeru...

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U LISTOPADU 2016.

NOVOSTI U OBVEZKOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

ODLUKE UPRAVNOG VIJEĆA HZZO-A

Upravno vijeće Hrvatskog Zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) održalo je 6. listopada 2016. godine svoju 7. redovnu sjednicu te u nastavku donosimo najvažnije odluke.

Novi lijekovi na osnovnoj i dopunskoj listi lijekova

Stavljanjem novih lijekova na liste lijekova HZZO-a proširuje se spektar lijekova koji osigurane osobe mogu za svoje liječenje ostvariti na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja.

Na Osnovnu listu uvrštena su 3 nova lijeka u 8 pakiranja:

- antibiotik fosfomicin za liječenje urinarnih infekcija
- bosutinib za liječenje kronične mijeloične leukemije
- zonisamid za liječenje epilepsije.

Na Dopunsku listu lijekova uvršteno je 5 novih lijekova u 10 pakiranja:

- kombinacija sakubitrla s vasartanom za liječenje kroničnog zatajenja srca,
- kombinacija empagliflozina s metforminom za liječenje šećerne bolesti,
- spolni hormon nomegestrolacetat s estradiolom,
- kombinacija solifenacina s tamsulozinom za liječenje benigne hiperplazije prostate
- kombinacija tramadola s deksketoprofenom za liječenje boli.

U liste lijekova HZZO-a uvrštene su dodatno i generičke i kliničke paralele te novi oblici i/ili nova pakiranja već postojećih lijekova u listama (na Osnovnu listu lijekova 31 lijek u 60 pakiranja, a na Dopunsku listu lijekova 10 lijekova u 18 pakiranja).

HZZO kontinuirano stavlja nove lijekove na liste lijekova čime se povećava njihova dostupnost i podiže kvaliteta liječenja osiguranih osoba.

Veći izbor istovrsnih ortopedskih i drugih pomagala uz uštede

U Popis pomagala HZZO-a uvrštena su nova istovrsna pomagala koja su u skladu sa utvrđenim standardima, ali cjenovno povoljnija za HZZO.

To su: uređaj za potpomognuto disanje (CPAP), ortoza za vratnu kralješnicu (Philadelphia), modularna dječ-

ja invalidska kolica za prilagodbu i pozicioniranje, koncentrator kisika za kućnu uporabu i sterilna gaza impregnirana vazelinom kao i dodatne konfekcijske veličine pomagala za urogenitalni sustav.

Nadalje, uređene su smjernice zbog lakše opskrbe pomagalima i povećanja dostupnosti ortopedskih i drugih pomagala.

Rezultati obavljenih kontrola

Upravno vijeće HZZO-a prihvatilo je izvješće o radu Sektora kontrole i kvalitete HZZO-a za prvih šest mjeseci 2016. godine.

U prvom polugodištu 2016. godine HZZO proveo je 2.019 kontrola svojih ugovornih partnera. U 798 kontrola ili 40% provedenih kontrola nisu utvrđene nepravilnosti, dok je u 60% provedenih kontrola utvrđeno kršenje ugovornih obveza zbog čega je izrečena 1.221 mjera, odnosno 352 opomene, 635 opomena s naplatom štete, 171 opomena s novčanom kaznom, 53 opomene s novčanom kaznom i naplatom štete, te 9 opomena pred raskid ugovora, a pokrenut je i 1 postupak za raskid ugovora.

U prvom polugodištu 2016. godine zabilježen je porast ukupne stope privremene nesposobnosti za rad u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 0,04, od čega je zabilježen pad stope privremene nesposobnosti za rad na teret poslodavca (-0,1), a porast stope privremene nesposobnosti za rad na teret HZZO-a (+0,14).

Ukupna stopa privremene nesposobnosti za rad u prvom polugodištu 2016. godine iznosila je 3,18; na teret poslodavca 1,42, a na teret HZZO-a 1,76.

S obzirom na mogućnosti koje daje sustav poslovnog izvješćivanja o privremene nesposobnosti za rad, a to je momentalni uvid u stopu privremene nesposobnosti za rad u svakom trenutku, u svim dijelovima Hrvatske, HZZO je počeo efikasnije planirati i provoditi redovne te izvanredne kontrole privremene nesposobnosti za rad.

PREKOGRANIČNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA - III. DIO

Postupci za koje je potrebno prethodno odobrenje HZZO-a

Popis postupaka liječenja koji se provode u okviru planirane zdravstvene zaštite u drugoj državi članici

Europske unije, a za koje je osigurana osoba obvezna pribaviti prethodno odobrenje HZZO sukladno članku 27. stavku 2. i članku 28. ZOZO-a utvrđen je Odlukom o popisu postupaka liječenja koji se provode u okviru planirane prekogranične zdravstvene zaštite („Narodne novine”, broj 133/13.).

Popis postupaka liječenja

- Dijagnostičko-terapijski postupci
- 1 PET-CT
  - 2 MR i MR 3T
  - 3 CT i MSCT
  - 4 SPECT mozga
  - 5 Radioizotopna dijagnostika
  - 6 3D i 4D ultrazvuk
  - 7 Endoskopije (svih vrsta)
  - 8 Ergometrija
  - 9 IVF
  - 10 HBOT
  - 11 Densitometrija
  - 12 Kemoterapija, radioterapija
  - 13 Angiografije/koronarografije
  - 14 Gamma knife
  - 15 Endoskopske operacije

KADA JE MOGUĆE KORISTITI ZDRAVSTVENU ZAŠTITU BEZ PRETHODNOG ODOBRENJA?

Neodgodiva zdravstvena zaštita

Bez prethodnog odobrenja HZZO-a osigurana osoba može u drugim državama članicama Europske unije ostvariti i zdravstvenu zaštitu koja je s medicinskog stajališta nužna i ne može se dogoditi do planiranog povratka u Republiku Hrvatsku (nužna zdravstvena zaštita).

Naknada troška zdravstvene zaštite

Osigurana osoba koja je koristila zdravstvenu zaštitu u skladu s Direktivom 2011/24/EU, odnosno člancima 27., 28. i 30. ZOZO-a (planiranu zdravstvenu zaštitu uz prethodno odobrenje, planiranu zdravstvenu zaštitu za koju nije potrebno prethodno odobrenje i neophodnu zdravstvenu zaštitu) ima pravo na naknadu osobno plaćenih troškova za tu zdravstvenu zaštitu, a koja naknada ne može iznositi više od iznosa koji je općim aktom HZZO-a za tu zdravstvenu zaštitu utvrđen za ugovorne subjekte HZZO-a (provoditelje zdravstvene zaštite u Republici Hrvatskoj s kojima HZZO ima sklopljen ugovor o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja).

Korištenje zdravstvene zaštite za vrijeme rada, stručnog usavršavanja ili obrazovanja u ugovornim državama i trećim državama

Pravo na korištenje prekogranične zdravstvene zaštite, u opsegu utvrđenom Pravilnikom, ostvaruju osiguranici HZZO-a koji su upućeni na rad ili stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje u inozemstvo u trajanju dužem od 30 dana i to:

1. osoba u radnom odnosu kod domaćeg ili stranog poslodavca sa sjedištem u Republici Hrvatskoj (članak 7. stavak 1. točka 1. ZOZO-a),
2. osoba koja je izabrana ili imenovana na stalne dužnosti u određenim tijelima državne vlasti, odnosno jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave (članak 7. stavak 1. točka 2. ZOZO-a),
3. član uprave trgovačkog društva i izvršni direktor trgovačkog društva (članak 7. stavak 1. točka 4. ZOZO-a),

4. osoba koja na području Republike Hrvatske obavlja gospodarsku djelatnost obrta i s obrtom izjednačene djelatnosti, osoba koja samostalno u obliku zanimanja obavlja profesionalnu djelatnost te osoba koja obavlja djelatnost poljoprivrede i šumarstva (članak 7. stavak 1. točka 6. ZOZO-a),
5. osoba koja je prekinula rad jer ju je pravna ili fizička osoba uputila na obrazovanje ili stručno usavršavanje ili poslijediplomski studij u inozemstvo (članak 7. stavak 1. točka 22. ZOZO-a),
6. osoba upućena u inozemstvo u sklopu međunarodne tehničko-prosvjetne i kulturne suradnje (članak 7. stavak 1. točka 24. ZOZO-a).

UVJET ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU

Podnošenje prijave

Uvjet za ostvarivanje prava na prekograničnu zdravstvenu zaštitu osiguranika koji je upućen na rad, stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje u ugovorne države i treće države na teret sredstava obveznoga zdravstvenog osiguranja je podnošenje prijave regionalnom uredu, odnosno područnoj službi HZZO-a o upućivanju na rad, stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje u inozemstvo.

Prijavu je, u skladu s člankom 8. stavkom 1. Pravilnika, obvezan za osiguranika podnijeti poslodavac, tijelo državne vlasti, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno trgovačko društvo, koji upućuju osiguranika na rad, stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje u inozemstvo, dok su osobe koje u Republici Hrvatskoj obavljaju gospodarsku ili profesionalnu djelatnost, odnosno djelatnost poljoprivrede i šumarstva same obveznici podnošenja prijave (u daljnjem tekstu: podnositelj prijave).

Potrebna dokumentacija

Prijava rada, stručnog usavršavanja, odnosno obrazovanja u inozemstvo podnosi se putem tiskanice 4 - „Prijava-odjava boravka u ugovornoj državi ili trećoj državi” uz koju se obvezno prilaže:

- preslika ugovora o radu
- akt o upućivanju osiguranika na rad, stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje u ugovornu državu ili treću državu u kojem mora biti naznačeno razdoblje na koje se osiguranika upućuje
- liječničku svjedodžbu o zdravstvenoj sposobnosti osiguranika ne stariju od 90 dana, koju izdaje doktor specijalista medicine rada iz ugovorne zdravstvene ustanove koja u svom sastavu ima i djelatnost medicine rada ili ugovorni doktor specijalista medicine rada privatne prakse.

Liječničkom svjedodžbom specijalist medicine rada potvrđuje da je osiguranik sposoban za obavljanje poslova radi kojih se upućuje na rad, stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje u ugovornu državu ili treću državu, a potonja vrijedi najkasnije do na njoj naznačenog datuma do kojeg je utvrđena obveza ponovne provjere zdravstvene sposobnosti osiguranika.

Izuzetak od navedenoga, odnosno kada nije potrebna liječnička svjedodžba, je slučaj upućivanja osiguranika na stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje, koje se ne obavlja uz rad.

Rok za podnošenje prijave

Prijava rada, stručnog usavršavanja ili obrazovanja može se podnijeti bilo kojem regionalnom uredu, odnos-

no područnoj službi HZZO-a, a podnosi se, u pravilu, **8 dana prije** dana odlaska osiguranika u ugovornu državu ili treću državu.

U svakom slučaju, za ostvarivanje prava na prekograničnu zdravstvenu zaštitu na teret obveznoga zdravstvenog osiguranja u utvrđenom opsegu, prijava mora biti podnesena **najkasnije prije odlaska** osiguranika u državu kamo je upućen.

Potvrda o pravu

Na osnovu uredno podnesene prijave osiguraniku se izdaje posebna potvrda i to ako je upućen:

- u državu s kojom Republika Hrvatska ima sklopljen ili preuzet ugovor o socijalnom osiguranju - potvrda čiji je oblik i sadržaj utvrđen tim ugovorom (ugovorena potvrda)
- u državu s kojom Republika Hrvatska nema sklopljen ili preuzet ugovor o socijalnom osiguranju, odnosno ako ugovorom o socijalnom osiguranju nije riješeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite - potvrda o pravu na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu čiji je sadržaj utvrđen Pravilnikom.

Opseg prava na zdravstvenu zaštitu

Upućenom osiguraniku, kao i osiguranim osobama - članovima njegove obitelji koji s osiguranikom borave u ugovornim državama za vrijeme njegovoga rada, stručnog usavršavanja i obrazovanja, osigurava se pravo na teret sredstava obveznoga zdravstvenog osiguranja na korištenje zdravstvene zaštite **u ugovornim državama u opsegu određenom pojedinim međunarodnim ugovorom** o socijalnom osiguranju, dok im se **u trećim državama** osigurava pravo korištenja zdravstvene zaštite **koju se ne može dogoditi do povratka u Republiku Hrvatsku**.

Obveza javljanja

Osiguranik, odnosno osigurana osoba - član njegove obitelji koji se nađu u potrebi korištenja zdravstvene zaštite **obvezni su se odmah javiti regionalnom uredu, odnosno područnoj službi HZZO-a** nadležnima prema mjestu njihova prebivališta, odnosno boravišta zbog daljnjeg praćenja zdravstvenog stanja i ocjenjivanja potrebe povratka (prijeevoza) u Republiku Hrvatsku, u kojem će slučaju nadležno liječničko povjerenstvo HZZO-a utvrditi potrebu premještanja u Republiku Hrvatsku te odrediti vrstu prijevoznog sredstva s obzirom na zdravstveno stanje osigurane osobe i udaljenost odredišta.

Ako osiguranik, odnosno osigurana osoba - član njegove obitelji ne postupi na opisani način nema pravo na teret sredstava obveznoga zdravstvenog osiguranja

ostvariti korištenu zdravstvenu zaštitu, osim u slučajevima kada dokaže da se iz opravdanih razloga (vezanih uz zdravstveno stanje) nije mogao javiti HZZO-u.

U kojim slučajevima zdravstvena zaštita korištena u inozemstvu ne tereti sredstva HZZO-a

HZZO ne snosi troškove zdravstvene zaštite korištene u inozemstvu za osiguranika za kojeg prije odlaska u inozemstvo nije podnesena prijava i pribavljena potvrda o pravu na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu.

U navedenom slučaju troškove zdravstvene zaštite korištene u inozemstvu snosi poslodavac, tijelo državne vlasti, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačko društvo koje je osiguranika uputilo na rad, stručno usavršavanje ili obrazovanje u inozemstvo, odnosno osoba koja u Republici Hrvatskoj obavlja gospodarsku ili profesionalnu djelatnost te djelatnost poljoprivrede i šumarstva.

Isto tako, HZZO ne snosi troškove za dentalno-protetske pomoći i dentalno-protetske nadomjestke, kao ni troškove za ortopedsku i druga pomagala realizirana u ugovornim državama i trećim državama, osim u slučaju kada je međunarodnim ugovorom drukčije uređeno.

Odjava

Podnositelj prijave obvezan je u roku od 8 dana od dana prestanka rada, stručnog usavršavanja, odnosno obrazovanja u ugovornoj državi ili trećoj državi podnijeti odjavu rada, stručnog usavršavanja, odnosno obrazovanja osiguranika u ugovornoj državi ili trećoj državi područnoj službi, odnosno regionalnom uredu HZZO-a putem tiskanice 4 - „Prijava-odjava boravka u ugovornoj državi ili trećoj državi”.

Posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu

Posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite upućenih na rad, stručno usavršavanje i obrazovanje u treće države utvrđuje posebni zakon kojim se propisuju doprinosi za obvezna osiguranja inozemstvu.

Iznimno, a s obzirom da isto nije uređeno posebnim zakonom kojim se uređuju doprinosi za obvezna osiguranja, za osiguranika iz članka 7. stavka 1. točke 4. ZOZO-a (člana uprave trgovačkog društva i izvršnog direktor trgovačkog društva, upućenog na rad ili stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje u treće države Pravilnikom je utvrđeno da posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu plaća po stopi od 10% na osnovicu za obračun doprinosa za obvezna osiguranja sukladno posebnom zakonu, ako tim zakonom nije drukčije propisano.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija

Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo.hr

Za nakladnika: v. d. ravnatelja mr. sc. Fedor Dorčić, dr. med. spec.
Urednice priloga: Jasenka Pap, dipl. iur., Nevenka Mirković, dipl.iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

hzmo HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE

Zagreb, listopad 2016. godina IX., br. 9

e-Potvrde - nove elektroničke usluge Zavoda u sustavu e-Građani

Uz postojeće usluge, koje pruža građanima preko sustava e-Građani, HZMO je uveo i novu uslugu **e-Potvrde iz mirovinskog sustava** čime je proširio svoje usluge s tri nove vrste e-Potvrda:

- Potvrda o podacima o stažu i plaći
- Obavijest o ostvarenom drugom dohotku
- Potvrda da osoba jest/nije korisnik prava iz mirovinskog osiguranja.

Elektroničke usluge HZMO-a dio su elektroničkih javnih usluga u okviru projekta e-Građani preko kojeg se omogućava pristup svim elektroničkim javnim uslugama na jednom mjestu, na internetskoj adresi sustava www.gov.hr ili na Korisničkim stranicama Zavoda www.mirovinsko.hr.

Pristup elektroničkim uslugama Zavoda omogućen je svima koji posjeduju barem jednu aktivnu vjerodajnicu, koja je integrirana s nacionalnim identifikacijskim i autentifikacijskim sustavom (NIAS).

Pozivamo sve građane koji nemaju aktivne vjerodajnice da u poslovnicama Financijske agencije (FINA) zatraže jedinstveni elektronički identitet (vjerodajnica) te da koriste i ostale usluge dostupne na Korisničkim stranicama Zavoda www.mirovinsko.hr ili usluge dostupne u sustavu e-Građani.

Elektroničke usluge Zavoda u sustavu e-Građani su:

- e-Potvrde iz mirovinskog sustava
- elektronički zapis o radnopravnom statusu
- Korisničke stranice HZMO-a
  - informativni izračun mirovine
  - uvid u podatke o prijavama na osiguranje i odjavama s osiguranja
  - uvid u podatke o stažu, plaći i osnovici koje je za pojedine godine prijavio poslodavac
  - uvid u podatke o drugom dohotku na koji se plaća doprinos za mirovinsko osiguranje
  - Kalkulator doplatka za djecu.

Potvrda o podacima o stažu i plaći

Ako je osiguranik prijavljen na mirovinsko osiguranje u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje (ili je svojstvo osiguranika imao

ranije), može dobiti potvrdu o podacima o stažu i plaći. **Potvrda sadrži podatke o stažu, plaći i osnovici** koje je za osiguranika za pojedine godine uspostavio poslodavac te podatke o poslodavcu, odnosno obvezniku podnošenja prijave (naziv i adresa), godini prijave, podatke o efektivnom i beneficiranom (povećanom) stažu, o satima provedenim na radu i na bolovanju, satima za koje je isplaćivana naknada plaće te podatke o ukupnoj plaći isplaćenju za vrijeme rada ili svoti osnovice i svotama naknade plaće. Ako osoba nije bila osiguranik ili ako za osiguranika nisu evidentirani podaci, izdaje se negativna potvrda.

Obavijest o ostvarenom drugom dohotku

Ako je osiguranik ostvario drugi dohodak na koji se plaća doprinos za mirovinsko osiguranje, može dobiti obavijest o ostvarenom drugom dohotku. **Osim podataka o drugom dohotku na koji se plaća doprinos za mirovinsko osiguranje, obavijest sadrži i podatke o poslodavcu/isplatiatelju drugog dohotka, MBPS/MBG/OIB obveznika doprinosa, svoti drugog dohotka, godini u kojoj je drugi dohodak ostvaren te podatak o ukupno utvrđenom drugom dohotku po godinama kao i stažu osiguranja izvedenom prema svoti ostvarenog drugog dohotka.**

Obavijest o drugom dohotku mogu zatražiti osiguranici, korisnici mirovina i druge osobe koje ostvaruju drugi dohodak na koji se plaća doprinos za mirovinsko osiguranje. Ako osoba nije ostvarila drugi dohodak ili ako za nju nisu evidentirani podaci, izdaje se negativna obavijest.

Potvrda da osoba jest/nije korisnik prava iz mirovinskog osiguranja

Ovom potvrdom potvrđuje se je li osoba korisnik mirovine iz hrvatskog osiguranja ili nije. Ako je osobi koja traži izdavanje navedene potvrde priznato pravo iz mirovinskog osiguranja, ali se mirovina u tom trenutku ne isplaćuje (npr. jer je osoba ponovno zasnovala radni odnos), izdaje se negativna potvrda.

Upozorenje građanima da ne nasjedaju prevarantima koji se predstavljaju kao djelatnici HZMO-a

Ponavljamo upozorenje građanima da ne nasjedaju na pokušaje prijevare anketara ili posjetitelja koji se lažno predstavljaju kao

djelatnici Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO), nudeći pri tom razne usluge u rješavanju o pravima iz mirovinskog osiguranja ili prikupljanju osobnih podataka telefonski ili dolaskom na kućne adrese osiguranika.

HZMO je u proteklih nekoliko godina više puta zaprimio dojave građana o prevarantima koji zlorabljavaju ime HZMO-a, nudeći pri tom različite usluge (rješavanje inozemnih mirovina, povrat duga umirovljenicima i dr.), tražeći novčani polog i sl.

Napominjemo da **HZMO obavlja poslove** koji se tiču ostvarivanja prava na obvezno mirovinsko osiguranje **isključivo na lokacijama područnih službi, ureda i ispostava**, a ne na kućnim adresama. **HZMO nikada nije provodio ankete telefonski ili izravno** (dolaskom na kućne adrese) zbog prikupljanja ikakvih podataka o osiguranicima ili korisnicima usluga Zavoda.

Građane koji se nađu u spomenutoj situaciji pozivamo da pokušaj prijave prijavu policiji.

Za uspješnu suradnju HZMO dobio priznanja umirovljeničkih udruga

U Zagrebu je 29. rujna 2016. održana 15. Skupština **Sindikata umirovljenika Hrvatske**, na kojoj su bile nazočne i predstavnice Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje: zamjenica ravnateljica Jadranka Perasić, dr. med. i Olgica

Vlašić Gikojević, načelnica Odjela za odnose s javnošću. Kao posebno priznanje za suradnju i potporu SUH-u u borbi za prava umirovljenika Zavodu je dodijeljena Povelja suradnje.

Kao dio proslave 70. obljetnice osnutka i djelovanja Udruge umirovljenika Grada Preloga, u Prelogu je 5. listopada 2016. održan 4. Susret pjevačkih zborova **Matice umirovljenika Hrvatske**. Susretu je nazočila i predstavnica Zavoda Olgica Vlašić Gikojević, načelnica Odjela za odnose s javnošću. Predsjednik Matice umirovljenika Hrvatske Josip Kovačić te predsjednik Udruge umirovljenika Prelog Ivan Kosec uručili su Zahvalnicu Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje za uspješnu suradnju s Maticom.

KORISNICI MIROVINA - u rujnu 2016.

VRSTE MIROVINA	UKUPAN BROJ KORISNIKA	PROSJEČNE SVOTE MIROVINA
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starijsna mirovina	502 008	2 477,13 kn
Starijsna mirovina za dugogodišnje osiguranike - čl. 35. ZOMO	13 259	3 388,15 kn
Starijsna mirovina preveđena iz invalidske - čl. 58. ZOMO	66 660	2 165,07 kn
Prijevremena starijsna mirovina	176 637	2 343,67 kn
Prijevremena starijsna mirovina zbog stoćaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	121	2 590,20 kn
Invalidska mirovina	131 358	1 845,45 kn
Obiteljska mirovina	228 796	1 802,30 kn
UKUPNO - ZOMO	1 136 629	2 250,95 kn
Prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djeļatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba - DVO, PS, OSO		
Ukupno	14 034	3.451,92 kn
Prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji - ZOPHBDR		
Ukupno	72 057	5.078,49 kn
Prema Ugovoru između RH i BiH o suradnji na području prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO		
Ukupno	6 836	2.795,50 kn
SVEUKUPNO	1 231 756	2.433,40 kn

PROSJEČNA MIROVINA (ZOMO) bez međun. ugovora - isplata u rujnu 2016. -	Iznos u kunama	Njen udio u plaći za srpanj 2016. (5.968 kn)
Prosječna mirovina za kolovoz 2016.	2.503,22 kn	44,75%
Prosječna ukupna starijsna mirovina za kolovoz 2016.	2.753,71 kn	49,23%
Prosječna starijsna mirovina za kolovoz 2016. s 40 i više godina m. staža	4 153,92 kn	74,26%

Korisnici mirovina - muškarcima (45,76%)	563 626
Korisnici mirovina - žene (54,24%)	668 130
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1 : 1,22
Udio ukupnog broja korisnika mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	14,66%
Udio broja korisnika starijsnih mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	19,70%
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	30 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	70 godina
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja	3.088.000.000 kn

Od obrade mirovina za kolovoz 2016. (isplata u rujnu 2016.) zbog nedostavljenoj OIB-a HZMO-u (Uredba o dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, NN br. 112/13) obustavljena je isplata mirovine za 1 637 korisnika (31 korisnik mirovine s prebivalištem u RH i 1 606 u inozemstvu)

Uređuje i grafički priprema:
Ođjel za odnose s javnošću HZMO
A. Vitarovića 3, 10 000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-158

Gulaš, harmonika i pjesma za sportaše

Na 4. Sportske susrete Povjereništva SUH-Zagreb, koji su održani su 8. listopada ove godine u sportskoj dvorani OŠ Vjenceslava Novaka u Zagrebu, odazvalo se čak 11 podružnica (Donja Dubrava, Granešinski Novaki, Gornja Dubrava, INA, Miroševac, Novi Zagreb, Oporovec, Peščenica, Podsljeme, Studentski grad i Susjedgrad). Domaćin ovih igara je bila, već tradicionalno, Podružnica SUH-a Studentski grad, a natjecalo se u 7 disciplina: viseća kuglana, bacanje loptica u koš, pikado, nošenje „jajeta“ u žlici, pućanje lopti u gol, nabacivanje kolutova i potezanju konopa.

Susretu je nazočila i predsjednica SUH-a Jasna Petrović, koja se kratko obratila natjecateljima, a igre je, nakon pozdravne riječi, zvukom trube otvorila predsjednica Povjereništva SUH-a Zagreb Biserka Budigam.

Svi su natjecatelji dočekani čajem, kavom i pecivom, dok su njihovi predsjednici ili voditelji prijavljivali ekipe. Točno u 10 sati započelo je postrojavanje ekipa koje su bile predvođene domaćicama - članicama Podružnice Studentski grad.

Natjecanje je proteklo u ugodnoj atmosferi. Neki su bili vješti u pikadu, neki u bacanju loptice u koš, a najzanimljivije je bilo u sedmoj disciplini - potezanju konopa, u kojoj je ekipa Miroševca bila najbolja, ali nije niti čudo jer je u njoj bila samo jedna žena i sedam muškaraca - prosjek kao u Saboru.

Nakon prebrojavanja bodova proglašeni su rezultati: treće mjesto su osvojili članovi podružnice Peščenica, drugo

mjesto Studentski grad, dok su prvo mjesto osvojili članovi podružnice Podsljeme, kojima je Biserka Budigam uručila medalje. Predsjednicima ostalih ekipa je uručila zahvalnice za sudjelovanje na igrama.

Nisu izostale zahvalnice ni za ravnateljicu škole Žarka Ćorića, kao niti za profesionalnog kuhara Antuna Grgića, glavnog i odgovornog za izvrstan gulaš koji se krčkao u Mjesnom odboru Studentski

grad“ za vrijeme natjecanja.

Nakon ručka moglo se izmjeriti oksimetriju i spirometriju te krvni tlak, što su za prisutne obavljale doktorice Lovorka i Zora iz Crvenog križa, a dramska grupa KUD Dubrava mnoštvo je zabavila svojim šalama.

Na kraju se pronašla i jedna harmonika koju je zasvirao vješti svirač iz ekipe Miroševca, uz kojeg su svi zapjevali. (Snježana Živčić)

Svi su pobjednici!

Već tradicionalni 8. Sportski susreti SUH-a Splitsko-dalmatinske županije, ove su godine održani u kampu Ribnjak u Omišu. Više od 200 umirovljenika iz Trogira, Žrnovnice, Vrgorca i Omiša okušalo se u raznim sportskim natjecanjima od potezanja konopa, pikada, šaha, karata i balota. Novost je da po prvi puta nisu dodijeljene nagrade i pehari, već zahvalnice svim podružnicama na sudjelovanju.

U pozdravnoj riječi, počasna predsjednica Udruge SUH-a Split Danica Tomić, zaželjela je svima da i dalje nastave s dosadašnjom praksom druženja i njegovanja međusobnog prijateljstva. Istaknula je i to kako je SUH ove godine prikupio čak 26.000 potpisa za peticiju Glasam protiv siromaštva starijih osoba, u koju su se uključile i brojne podružnice iz Splitsko-dalmatinske županije.

U ime gradske uprave nazočnima se obratio omiški dogradonačelnik Ivo Tomasović, te domaćin, predsjednik Podružnice SUH-a Omiš Andrija Vučković, koji je zaželio svima dobrodošlicu i dobru zabavu, a kasnije i sretan povratak svojim kućama.

Za pravi doček pobrinulo se čak 50-ak članica iz Omiša, koje su pripremile razne kolače, a posluženi su i sokovi, sve kako bi se natjecatelji dobro okrijepili i pripremili za igre. Započeo je natjecateljski dio igara, a svi su članovi podružnica bili podijeljeni u ženske i muške ekipe.

Nakon odmjeravanja snaga u raznim disciplinama, uslijedio je ručak. Cijelo vrijeme svirala je glazba uživo, za koju se pobrinuo sastav Gariful iz Omiša. Domaćini su poželjeli ugodan boravak svojim gostima te podijelili zahvale i priznanja svim članicama učesnicama.

Veseli umirovljenici druženje su nastavili do sitnih sati uz živu glazbu i ples, pa je bilo i upitnih komentara je li ovdje zais-

ta riječ o umirovljenicima ili je riječ o kakvoj veseloj proslavi trideset godina mature.

Organizatori su poručili kako cilj ovih okupljanja nije pobjeda jer su svi umirovljenici koji su nastupili - pobjednici, s obzirom na svoje godine i zdravlje. Svima je bilo žao što Udruga SUH-a Split nije ove godine sudjelovala, što je u prijašnjih 7 godina bila uobičajena praksa. Sljedeće godine je domaćin podružnica SUH-a Vrgorac, stoga se svi nadaju da će se umirovljenici i tada odazvati u ovako velikom ili još većem broju.

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: Telefon/faks: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednici: Nenad Pejušković, Jasna A. Petrović

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. Glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

Pjevanje, postavljanje stola i potezanje konopa?!

Udruga SUH-a Split organizirala je 23. rujna ove godine na ranču „Mustang” u Glavicama kod Sinja 1. Sportske susrete za svoje članove, ali i za sve umirovljenike u Splitu. U cjelodnevnom druženju SUH-ovci su odmjerili snage u igranju balota, pikada, karata, potezanju konopa, plesu, pjevanju i postavljanju stola.

Pobjednici su svi umirovljenici koji su se natjecali, ali najbolji su ipak bili:

- Balote: 1. mjesto (mješovito M/Ž) - grad Kaštela
- Pikado 1. mjesto Nives Jurinović - SUH Split
- Potezanje konopa: 1. mjesto - SUH Split
- Karte: 1. mjesto - grad Kaštela
- Najbolji plesač/ica: Marija Tramošljanin i Ante Grubić - SUH Split
- Najbolji pjevač/ica: Zdenka Gvozdenović - SUH Split
- Počasna nagrada: Ernita Bego
- Postavljanje stola: 1. mjesto Maja Petrone - Dom umirovljenika Zenta - član SUH-a Split

Bilo je tu još spontanijih zabava, poput preskakanja konopa, pričanja viceva i dogodovština te pjevanja, sve u ležernoj prijateljskoj atmosferi. Nakon bogatog ručka, uz glazbu i ples članovi su si ponovno dali oduška i tako na najljepši način zaokružili cjelinu igara i zabave. Udruga SUH-a Split po prvi put je organizirala samostalni sportski susret. (Asja Tomin)

13. GERONTOLOŠKI TULUM

Kauboijke zabavile Zagreb

U kalendaru svjetskih događanja, prvi dan u listopadu slavi se kao Međunarodni dana starijih osoba. Uoči toga dana, 30. rujna u organizaciji Grada Zagreba - Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom održao se 13. Gerontološki tulum u parku Zrinjevac. Proslavi se, kao i obično, priključio gradonačelnik Milan Bandić nazvavši taj dan „Danom najmudrijih građana” koji su nam priuštili blagodati koje danas uživamo. Na Gerontološkome tulumu, kao i prethodnih godina, nastupile su brojne rekreativne i plesne grupe iz domova za starije osobe, kulturno-umjetničkih društava i umirovljeničkih udruga. Izložili su i svoje radove, rukotvorine, slike, keramiku, nakit i drugo. Bilo je tu i besplatnih kolača, sokova i jabuka, pa sve do besplatnih liječničkih pregleda i dijagnoza - kontrola venske cirkulacije i gustoće kostiju, mjerenje tlaka, šećera i kolesterola.

Članovi i članice Sindikata umirovljenika Hrvatske, Povjereništva grada Zagreba - podružnice SUH-a Peščenica, Podsljeme, Gornja i Donja Dubrava, izložili su svoje uratke na štandovima br. 14. i 15., a na plesnom podiju paviljona na Zrinjevcu, među brojnim plesačima, pjevačima i recitatorima, nastupile su plesne grupe naših podružnica Peščenice i Studentskog grada. Tulum je bio dobro posjećen i od strane medija. Za emisiju Treća dob (Prvi program Hrvatskog radija), koja je emitirana 4. listopada u 9.05 sati, izjave su dali predsjednici podružnica SUH-a Mirjana Novačić, Ivan Ročić, Albina Benčec i Đurđa Veseljak. (Ivan Ročić)

STUDENTSKI GRAD

Žestoki početak rujna

Nakon dva mjeseca odmora, podružnica SUH-a Studentski grad iz Zagreba, uobičajenim sastankom, prvog utorka u mjesecu, ponovo je počela svoje aktivnosti.

Krenulo je ranojutarnje nordijsko hodanje, svakim radnim danom po 4 km, a nastavilo se vježbama za kralježnicu, te stolnim tenisom i belotom. Manifestaciju Aktivna Hrvatska članice ove sindikalne podružnice nikako ne propuštaju. Ove godine ih se prijavilo 26 i to još u svibnju, a akciju je podržalo njih 17-ero.

Članice iz Studentskog grada su sudjelovale i na projektu GUTS (Generations Using Training for Social inclusion in 2020), koji se odnosi na provedbu i promicanje međugeneracijskog, sukreativnog i kulturalnog učenja na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Projekt je organiziran od strane Centra za edukaciju, savjetovanje i istraživanje CESI i Zaklade „Zajednički put”.

Kao šećer na kraju, bio je dugo očekivani, mjesečni izlet u grad Đakovo, gdje se obišao centar grada, đakovačka katedrala, ergele lipicanaca, ali i Dom za starije Đakovo, čiji su korisnici i njihovo osoblje lijepo dočekali. (Snježana Živčić)

Pjesma za Dan starijih osoba

Prvi put u trećoj godini postojanja podružnice SUH-a Nova Gradiška, te pod novim rukovodstvom, održano je druženje povodom međunarodnog Dana starijih osoba - 1. listopada ove godine u prostorijama HAK-a Nova Gradiška. U pozdravnoj riječi predsjednica podružnice Nova Gradiška Vesna Valenta prisjetila se poznatih izreka naših najvećih povjesničara i pjesnika poput Tina Ujevića, vezanih uz stariju životnu dob. Umirovljenike je s nekoliko riječi pozdravio i predsjednik županijskog odbora Brodsko-posavske županije Stjepan Rakitić.

Uz reportere gradskih medija, glazbu i prigodan domjenak, članovi Podružnice i njihovi gosti iz Brodsko-Posavske županije, družili su se i razgovarali o problemima umirovljenika, njihovom sve lošijem standardu, te o programu rada podružnice do kraja ove godine. U planu je jednodnevni izlet u Daruvar, te stručno predavanje o zdravstvenim poteškoćama starijih osoba, koje će održati poznati liječnici opće prakse, fizijatri i kirurzi. Uz to, unaprijed se vesele organizaciji prigodnog domjenka povodom Božića i Nove godine. (Vesna Valenta)

OSIJEK

Ljetovanje u Makarskoj

Članovi Udruge Sindikata umirovljenika iz Osijeka ljetovali su deset dana u Makarskoj u hotelu "Biokovka", poznatom po kvalitetnoj i raznolikoj ponudi hrane, u što su se i sami uvjerali. U neposrednoj blizini hotela nalazi se prekrasna šljunčana plaža, pa su sve to razlozi što već nekoliko godina ljetuju na toj lokaciji.

Kako su im članovi jako zainteresirani za ovakva ljetovanja, iz Udruge SUH-a Osijek s ponosom ističu da je ovo već sedamnaesto organizirano ljetovanje diljem Jadranske obale.

Uz druženje, opuštanje i zabavu, ove su godine za vrijeme ljetovanja organizirali i jednodnevni izlet na Hvar i Brač. Na Hvaru su razgledali Jelsu, popili kavu i osvježili se, a zatim su zaplovili na Brač, gdje su uživali na prekrasnim plažama Bola. Plovili su velikim brodom "Makarski Jadran", uz obilje jela i pića, a nije nedostajalo niti pjesme.

Obzirom na duljinu putovanja koja traju gotovo cijeli dan, redovno osmisle i popis mjesta koja usput posjećuju. Tako su u odlasku posjetili Travnik i na živopisnoj lokaciji "Plave vode" proveli odmor i ručali. U povratku kući posjetili su Međugorje, gdje je svatko prema svom nahođenju proveo slobodno vrijeme.

Naravno, svratili su i na kulinarske delicije u poznati restoran "Zdrava voda" na Jablanici. U kasnim večernjim satima vratili su u Osijek, zadovoljni, odmorni i uz veliku želju za zajedničkim ljetovanjem i slijedeće godine. (Miroslava Radenović)

ĐAKOVO

Uživanje na visokoj nozi

Grupa od 42 člana Podružnice SUH-a Đakovo provela je sedam prekrasnih sunčanih i toplih dana na ljetovanju u Podgori kod Makarske. Zbog greške u sustavu hotela Podgorka, prva četiri dana uživali su u novom Hotelu Medora Auri s čak četiri zvjezdice, dok su ostatak ljetovanja proveli u hotelu Podgorka s tri zvjezdice.

Tako su doživjeli rijetku mogućnost da kao umirovljenici uživaju u tako visokoj kategoriji novog super spa hotela s ba-

zenom i ostalim pogodnostima. Vrijeme ih je poslužilo svih sedam dana koje su proveli u kupanju, sunčanju, večernjim zabavama i šetnji. Ljetovanje im je organizirala, kao i uvijek do sada, agencija APP Požega - Podružnica Osijek na opće

zadovoljstvo sviju. Nakon odmora za dušu i tijelo, uslijedio je povratak u stvarnost i suočavanje sa svakodnevnim situacijama i problemima. Sljedeće godine biraju drugu lokaciju blizu Makarske i već se raduju novom odmoru!

Istrijani upoznali Slavoniju

Članovi podružnice SUH-a Fažana 23. rujna ove godine krenuli su na trodnevno putovanje u Slavoniju. Plan je bio obići i upoznati tri velika centra ravne i plodne Slavonije - Đakovo, Osijek i grad heroj Vukovar. Nakon dugog puta i odličnog ručka mnogi su prvi puta imali priliku vidjeti rasna grla ergele lipicanaca u Đakovu.

Đakovo je srce Slavonije, a đakovačka katedrala, koja ih je očarala ljepotom, srce Đakova. Katedrala je sagrađena u neoromantičkom stilu krajem 18. i početkom 19. stoljeća, na inicijativu biskupa Strossmayera, čija se grobnica nalazi u kripti katedrale. Posjetioci iz Fažane divili su se njenoj veličini i oslikanoj unutrašnjosti, kao i spoznaji da je oslikavanje trajalo 12 godina.

Sutradan su uživali u ljepotama Osijeka, grada s bogatom prošlošću i prelijepim parkovima. Nastao je još u starom vijeku, a danas je četvrti grad po veličini u Hrvatskoj i sjedište Osječko-baranjske županije. To je grad studenata, a sveučilište nosi ime hrvatskog mecena Josipa Jurja Strossmayera. U šetnji gradom razgledali su i osječku katedralu Sv. Petra i Pavla-Apostola. Obišli su i Kopački rit, gdje su u panoramskom razgledavanju rezervata proveli jedan sat. Nastavili su put prema kompleksu dvorca Tikveš, koji je podignut u 12. stoljeću a danas čeka obnovu, obzirom da je devastiran u Domovinskom ratu.

Trećeg dana posjetili su Vukovar - grad heroj. Vukovar je najveća hrvatska riječna luka na Dunavu i središte Vukovarsko-srijemske županije. Obišli su Mjesto sjećanja - Vukovarska bolnica 1991. gdje je u podrumu bolnice vjerno obnovljen život nekoliko stotina ranjenika i bolničkog osoblja tijekom okupacije Vukovara. Potom su se uputili na Ovčaru. Obišli su Spomen dom „Ovčara”, otvoren 2006. godine u jednom od hangara na Ovčari u kojem je počinjen ratni zločin u noći 20. studenog 1991. godine. Iz pijeteta prema žrtvama u bolnici i na Ovčari upalili su svijeće, praćeni mišlju „ne ponovilo se”. Ovo, po mnogočemu jedinstveno putovanje završili su kušanjem vina u lločkim podrumima. (Jozefina Stanišić)

ca Kluba umirovljenika Kraša uputila je i čestitke za postignute rezultate i zaželjela puno uspjeha u daljnjem radu.

U ime Sindikata umirovljenika Hrvatske gošća je bila predsjednica Jasna Petrović koja je također pozdravila nazočne i osvrnula se u kratkim crtama na stanje umirovljenika i na održanu 15. Izbornu Skupštinu SUH-a čiji je slogan bio „NE SIROMAŠTVU! DA DOSTOJANSTVU”. Njezin je topli nastup, s naglaskom na zajedničku borbu za boljitak umirovljenika, bio popraćen velikim pljeskom.

Na skupu bila je nazočna i Milica Čavkić osnivačica i prva predsjednica Kluba umirovljenika Kraš i dugogodišnja aktivistica SUH-a, na što su Kraševci jako ponosni.

U umjetničkom programu nastupio je lirski tenor *Tvrtko Stipić*, uz pratnju na klaviru *Darjane Blaće-Šojat*, dirigentice, zborovode i korepetitorice. Nakon domjenka svaki je umirovljenik dobio prigodan poklon Kraševih proizvoda. (Branka Tomašić Vilfan)

UMAG

Uz harmoniku po Gorskom Kotaru

Na kraju turističke sezone, Podružnica SUH-a Umag organizirala je 22. rujna jednodnevni izlet u Gorski Kotar. Krenuli su iz Umaga prema Fužinama, uz kratku pauzu na Vratima Jadrana. Vrijeme im nije bilo naklonjeno, no to nije umanjilo ugođaj. U Fužinama ih je dočekalo kišno vrijeme, no vožnja brodom po jezeru Bajer, uz pratnju i informiranje stručnog vodiča, bila je vrlo zanimljiva.

Nakon toga posjetili su u Vratima OPG „Farmu borovnica”, gdje su im prezentirani ekološki proizvodi od šumskih proizvoda. Vratili su se u Fužine, gdje im je u vrlo ugodnom ambijentu - konobi, poslužen odličan ručak i poznata domaća štrudla. Druženje su nastavili uz svirku harmonikaša i u veselom raspoloženju.

Poslije toga uputili su se u Delnice na razgled najstarijeg električnog mlina. I ovdje su bili srdačno dočekani. Domaći aperitiv, svirka harmonike, kao i ugodne riječi dobrodošlice voditeljice „Popovićevog mlina” nisu nikoga ostavile ravnodušnim. Dobili su opširne informacije o gradnji mlina, te njegovom radu do prije tridesetak godina. Izlet su nastavili s kratkom šetnjom gradom i posjetom obližnjem hranilištu srna.

Nastavili su obilazak prema Liču, odnosno do „Vilenjaka”, gdje su razgledali malu izložbu i prisustvovali predavanju o proizvodnji i korištenju likera, digestiva i slatkog napitka. Nakon degustacija i kupovine uslijedio je povratak kući. U autobusu su dobili informacije o planu aktivnosti Podružnice do kraja godine, a u večernjim satima sretno su stigli do Umaga. Rastali su se umorni, ali zadovoljni ugodno provedenim danom. (Marija Pertot)

KRAŠ - ZAGREB

Susret generacija

Menedžment Kraša je 4. listopada ove godine za svoje umirovljenike organizirao tradicionalno druženje pod nazivom „Susret generacija”, iz čega je vidljivo da i današnja generacija iskazuje poštovanje prema svojim bivšim radnicima.

Umirovljenici se vesele tome danu i sa smiješkom na licu ulaze u Kraš kao nekada kada su radili i stvarali temelje današnjeg Kraša. Romana Mužević Ilić pozdravila je učesnike, predstavila program i pozvala Darka Radišića da u ime Uprave Kraša pozdravi skup i predstavi uspješne rezultate poslovanja i naredne planove. Umirovljenici Kraša ponosni su da su i danas dio velike porodice, koja posluje sa zavidnim rezultatima.

U ime Kluba umirovljenika Kraš, predsjednica Marija Jakić pozdravila je domaćine, goste i sve umirovljenike, koji su se odazvali u zaista velikom broju - njih preko 350. S nekoliko riječi predsjednica je predstavila rad Kluba, koji ima više djelatnosti. To je, prvenstveno, briga o članovima u vidu posjeta bolesnima s Kraševim poklon paketima, financijska pomoć ugroženoj kategoriji umirovljenika, pomoć za podmirenje dijela troškova odlaskom u ustanove za zdravstvenu rehabilitaciju, polaganje vijenaca za umrle članove, te razna edukativna i druga predavanja i sufinanciranje organizacije izleta. Uz čestitku za 105. godišnjicu utemeljenja tvrtke, predsjedni-

Sličan se sličnome veseli

Stariji su, žive li sami, jako usamljeni. Po cijele dane ne mogu se baviti sami sobom te postaju neurotični, nesigurni, a vrlo često i depresivni. Izlazak makar samo na kavicu u prostorije udruge, susret s prijateljem ili susjedom, lijek je i preporuka za sve

Piše: Biserka Budigam
psihologinja

Izbori su prošli, ali se još nismo vratili u normalnu svakodnevnu životnu kolo-tečinu. Još uvijek čekamo formiranje nove Vlade. Još uvijek preslagujemo, brojimo, prebrojavamo i nagađamo koga bismo željeli u novoj Vladi, a koga ne bismo.

Iz „umirovljeničkih” stranaka izabrana su dva kandidata, tako da sami ne bi mogli imati famozni saborski klub. Jedan od njih je, kao vjerojatno nezavisni zastupnik, odmah odlučio prijeći u klub druge stranke. Neki bi rekli kako je prevario birače. Izabran je kao nepoznato ime i prezime samo zato jer je bio na listi svoje stranke, odnosno koalicije, i pitanje je bi li prošao da je bio nezavisan. No, koga briga za to? Naravno, njega najmanje. On je sebe osigurao, a onima kojima se kleo da će zastupati njihove interese, umirovljenicima - kako bude. Možda se sjeti nekog zahtjeva kojeg su postavljali umirovljenici, ali zatreba li novom „gazdi” da glasa protiv, on će to učiniti.

Što vrijedi prisjetiti se sastavljene liste zahtjeva, kad su se uoči izbora Sindikat i Matica umirovljenika Hrvatske obratili svim najvećim strankama, kad je odgovora bilo malo, iako te udruge okupljaju i organiziraju oko 300 000 umirovljenika. Na žalost, ti umirovljenici su glasali za sve druge, samo ne za svoje predstavnike. Sada će se stavovi umirovljenika o pitanjima važnim za njihovu dostojanstvenu starost izgubiti u „bespućima” birokratskog odlučivanja.

No, ne treba sada plakati za propuštenom prilikom da se jasnije i glasnije čuju pitanja od interesa za umirovljenike. Treba i dalje jačati umirovljeničke udruge kako bi mogle svojim članovima, ali i svim umirovljenicima, pružiti i utjehu i konkretnu pomoć.

Udruge umirovljenika žive 365 dana u godini i njihova uloga je itekako važna u životu umirovljenika, ali i njihovih obitelji. Osim što potrebitima pomažu materijalno i pružaju pomoć u održavanju osobne higijene, spremanju stana ili hrane,

donošenju namirnica ili prijevozu k liječniku i sl., važne su i psihosocijalna pomoć i podrška. Svakodnevna druženja s manjim brojem prijatelja ili susjeda opušta i brani od svakodnevnih stresova.

Jedna stara latinska poslovice kaže da se „sličan sličnome veseli”, ali tome svakako treba dodati i „sličan sličnoga bolje razumije”. Osobito sada u ovo vrijeme, nemilosrdno za umirovljenike. Mladi ih teško razumiju. Ne mogu shvatiti da su sposobnosti starih svakoga dana sve manje i slabije, da ne mogu pomagati i raditi u obitelji sve poslove kao nekada, da sada i sami trebaju tuđu pomoć. Materijalno ne doprinose obitelji kao u vrijeme kad su radili, a sada se ponekad dešava da nisu zaposleni niti mlađi članovi obitelji, da nemaju vlastiti stan, da se porodica povećala, te je međusobna prilagodba više nego nužna.

Stariji su, žive li sami, jako usamljeni. Po cijele dane ne mogu se baviti sami sobom i postaju neurotični, nesigurni, a vrlo često i depresivni. I opet je izlazak makar samo na kavicu u prostorije udruge prilika za susret s prijateljem ili susjedom, šansa za razmjenu mišljenja o odgledanom filmu, vijesti iz novina ili pak jučerašnjoj utakmici. Ispričati će možda jedan drugome detalje svađe sa sinom i pritom poslušati savjet sugovornika. Možda će odigrati partiju šaha ili karata. Žene će pričati o receptima (kuharskim, ali i liječničkim), bolestima, modi, novoj haljini ili unučici koja je upravo prohodala ili raditi ručne radove.

Udruge organiziraju i prezentacije i nabave raznih proizvoda po nižim cijenama i na obročnu otplatu, što je uz male mirovine veliki plus. „Prezenteri” ponekad organiziraju i besplatan izlet s ručkom za umirovljenike, uz obveznu glazbu i nekoliko sati plesanja.

Neki naši umirovljenici idu na ples svake subote k drugoj udruzi. „Prometuju” tako ponekad s jednog kraja grada na drugi. A plešući, ponekad se rodi i ljubav.

Potiču udruge i individualne sposobnosti za likovnim ili literarnim izražavanjem, za slikanje ili pisanje pjesama i priča. Ljudi često tokom života, rastrgani između obveza na poslu i obiteljskih problema, nisu našli vremena za sebe i svoje potrebe pa se sada vraćaju svojim skrivenim talentima. Neki i propjevaju u zboru, ponekad učine i neku „ludost” za koju nisu imali hrabrosti u mladosti, reče to jedna „mažoretkinja” stara samo 75 ljeta.

Organiziraju se i izleti, ljeti svakoga tjedna. Riječ je o putovanjima na more ili na kupanje u toplice, uz cijenu od 50 do 100 kuna, ovisno o udaljenosti. Dakle, za tisuću kuna umirovljenici ljetuju najmanje 10 dana. Organizira se i boravak u lječilištima 7, 10 ili 14 dana po vrlo povoljnim cijenama izvan sezone, a troškovi se uplaćuju u 5 ili 6 rata, što je prihvatljivo za umirovljenike. Uz boravak, koristi se i adekvatna medicinska terapija, katkad i uz uputnicu HZZO-a.

U cilju cjeloživotnog učenja udruge organiziraju razne tečajeve za stjecanje npr. informatičkih znanja ili učenje stranih jezika, novih tehnika ručnih radova itd.

Sportom se bave svi koji imaju mogućnosti, a organiziraju se i natjecanja, na kojima su svi pobjednici, jer svatko, prije svega, pobjeđuje svoje godine.

I sve je to lijepo, važno, korisno... Ali, znate li zašto sam se toliko raspisala o aktivnostima umirovljeničkih udruuga? Zato jer je malo onih koji se ozbiljno žele uhvatiti u koštac s problemima i boriti se za svoja prava. Onih koji smatraju da im je sada najvažnija razbibriga i ne zanimaju ih problemi. A problema je sve više.

Udruge bi, obzirom na sve niže mirovine i sve veće siromaštvo, trebale pokušati povezati ne samo umirovljenike razjedinjene kroz organizacije i stranke, već i politički se okupiti radi ostvarenja boljeg statusa u društvu, više poštovanja i sigurnije starosti. Zajedno smo, zar ne, jači?!

Je li i polubrat nasljednik?

Pitanje: Nedavno mi je umro otac, koji je iza sebe ostavio veće imanje. Supruga i ja smo živjeli na imanju u zajedničkom domaćinstvu s ocem sve do njegove smrti. Otac je umro bez oporuke, stoga ga ja nasljeđujem kao zakonski nasljednik. Međutim, otac je imao još jednog sina iz prvog braka, koji se zajedno sa svojom majkom preselio u Južnu Afriku gdje se ona preudala. Moj polubrat i ja kontaktirali smo pismima, ali se nismo vidjeli. Obavijestio sam ga o smrti oca i o danu ukopa, kojem on zbog velike udaljenosti nije prisustvovao. Zanima me kakva su njegova prava u pogledu nasljeđivanja pokojnog oca, obzirom da s ocem nije kontaktirao, a ja sam zajedno sa suprugom radio na imanju i podizao ga. Osim toga, moj polubrat nije hrvatski državljanin, već južnoafrički. (V.M., Slavonski Brod)

Odgovor: Vaš polubrat ima pravo na nasljedstvo koje je ostavio zajednički otac, baš kao i Vi. No, pod uvjetom da Južna Afrika priznaje pravo nasljeđivanja hrvatskim državljanima za nasljednike u Južnoj Africi, po načelu reciprociteta. Pitanje reciprociteta morate postaviti Vi u ostavinskom postupku jer javni bilježnik nije dužan to učiniti po službenoj dužnosti. Ako Vaš brat ima pravo na nasljeđivanje, Vi ćete zatražiti da Vam se prizna Vaš rad na imanju, kao i Vaše supruge, te briga i skrb o ocu, te tražiti da se za vrijednost rada umanjí ostavština, te takva podijeli na jednake dijelove.

Nagrada za zlatnu narukvicu

Pitanje: Šećući po parku, supruga i ja smo pronašli zlatnu narukvicu veće vrijednosti. Na narukvicu su bili ugravirani inicijali. Razmišljali smo da oglasimo nalazak narukvice, a onome tko se javi na oglas i kaže točne inicijale, predamo narukvicu. Je li to ispravan postupak, te imamo li pravo na nagradu? (S.F., Zagreb)

Odgovor: Preporučujem Vam da narukvicu bez odlaganja predate u nadležni Nalazni ured, koji se u Zagrebu nalazi pri policiji u Heinzelovoj ulici, gdje ćete dobiti potvrdu o predaji narukvice na kojoj će biti naveden dan kada ste je predali. Ako se godinu dana, računajući od dana predaje narukvice, Nalaznom uredu ne javi vlasnik, narukvica će, kao poštenom nalazniku, legalno pripasti vama. Ako se vlasnik u navedenom roku ipak javi, Vama pripada 10 posto od procijenjene vrijednosti narukvice.

Jesmo li prevareni?

Pitanje: Moj suprug i ja bili smo u završnim pregovorima za sklapanje ugovora o doživotnom uzdržavanju s jednom starijom gospođom. Kada smo gotovo sve dogovorili, doživjeli smo pravi šok. Posjetio nas je nećak te gospođe i pokazao nam ugovor o darovanju za slučaj smrti kojim je njegova teta svu svoju imovinu, koja je trebala biti predmet ugovora o doživotnom uzdržavanju, darovala njemu, s time da prijenos imovine na nećaka odgađa do njezine smrti. Kada smo gospođu upitali što je posrijedi, odgovorila nam je da se predomisliła u pogledu darovanja nećaku, te da je odlučila s nama sklopiti ugovor o doživotnom uzdržavanju. Napominjemo da je ugovor o darovanju solemniziran od strane javnog bilježnika, što znači da je punovažan. Što da radimo? Zainteresirani smo za sklapanje ugovora o doživotnom uzdrž-

avanju, ali nas postojanje ugovora o darovanju za slučaj smrti odvraća od njegova sklapanja. (Lj.D., Novi Vinodolski)

Odgovor: U pravu ste što se dvoumite oko sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju sve dok pravno egzistira ugovor o darovanju za slučaj smrti. Naime, ugovorom o darovanju za slučaj smrti raspoređena je imovina koje je trebala biti predmet ugovora o doživotnom uzdržavanju. Stoga, dok god gospođa ne odustane ili ne opozove ugovor o darovanju iz razloga navedenih u Zakonu o obveznim odnosima, a to može samo temeljem pravomoćne sudske odluke, a znajući koliko dugo traju takvi ili slični sudski postupci, predlažemo vam da s njom ne sklopite ugovor o doživotnom uzdržavanju.

Ogorčen na bivšu suprugu

Pitanje: Nakon dugog i mučnog braka, supruga i ja smo se sudski razveli, podijelili zajedničku imovinu i toj priči je trebao biti kraj. No, bivša supruga je, vjerojatno u namjeri da mi i dalje zagorčava život, zadržala moje prezime koje je uzela prilikom sklapanja braka. Svima poznatima objašnjava da je to zbog toga što je sud utvrdio da sam ja krivac za razvod braka. Obzirom da to nije istina, ima li ona pravo zadržati moje prezime nakon razvoda? (I.G., Vukovar)

Odgovor: Obiteljskim zakonom je određeno da nakon razvoda braka svaki bračni drug ima pravo zadržati prezime koje je uzeo prilikom sklapanja braka. Što se tiče Vaše bivše supruge i njezine tvrdnje da je zadržala Vaše prezime jer je sud utvrdio da ste Vi krivi za razvod braka, napominjemo da sud u brakorazvodnom postupku ne utvrđuje krivnju pojedinog supružnika. On samo utvrđuje činjenicu da iz određenih razloga, navedenih u Obiteljskom zakonu, daljnji zajednički život više nije moguć.

Ima li pravo na polovicu stana?

Pitanje: Nakon 35 godina braka muž i ja se razvodimo. Dogovorili smo se o podjeli bračne stečevine, osim o podjeli trosobnog stana koji je također stečen u braku. Naime, poduzeće u kojem smo oboje radili dodijelilo je suprugu stan. Kako je on, prema Pravilniku o dodjeli stanova i kredita, imao više bodova od mene, dogovorili smo se da se upravo on natječe za dodjelu stana. Nakon što je dobio rješenje o dodjeli stana, a time i stanarsko pravo, suprug i ja smo se dogovorili da on bude formalno kupac stana. Stan je nedavno otplaćen jer je kupljen na obročnu otplatu, no suprug tvrdi da je stan isključivo njegovo vlasništvo, te ne želi razgovarati o tome da stan trebamo podijeliti. Molim Vas za mišljenje o podjeli stana. Jesam li u pravu kada tražim polovicu stana? (S.Đ., Rovinj)

Odgovor: Prema bivšem Zakonu o stambenim odnosima, bez obzira na kojeg supružnika glasi rješenje o dodjeli stana na korištenje, drugi supružnik je također imao stanarsko pravo, kao da rješenje glasi na njega. Stoga, kada je dogovorom supružnika kupljen stan, prema Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, bez obzira na kojeg supružnika glasi ugovor o otkupu stana, drugi supružnik je također suvlasnik stana. Uostalom, stan je otplaćen zajedničkim sredstvima supružnika, pa ste i zato suvlasnici. Dakle, Vaš suprug bez Vaše suglasnosti ne može stan prodati, niti ga po bilo kojem osnovu prenijeti na drugog vlasnika bez Vašeg pristanka.

Odgovara:
Milan Tomičić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovanje
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/46 55 111/244
ili 01/46 15 797

Po želji: ulje ili boca vina!

„Velika Gorica ima više od 13.000 umirovljenika, a nema ni jedan umirovljenički dom. Lokalne vlasti nisu zainteresirane za gradnju doma. Iako je zemljište za dom već kupljeno i dozvole gotove, ništa se nije napravilo” - ispričao nam je Stjepan Milobara (73), umirovljeni tehničar, podrijetlom iz Ivankova kod Vinkovaca. Uz dvoje djece i dva unuka, najveća radost su mu druženja sa svojim SUH-ovcima. Na čelu je podružnice tek godinu dana, a prije toga bio je 6 godina zamjenik predsjednika. Sindikatu umirovljenika se pridružio odmah po umirovljenju 2006. godine.

„Svidjela mi se atmosfera, vesela druženja i organizirani izleti. No, iako me zanimala zabava, pridružio sam se SUH-u i radi ostvarenja nekih ideja i poboljšanja života naših umirovljenika” - rekao je Stjepan, koji je cijeli radni staž od 42 godine odradio kao tehničar na Hrvatskoj radioteleviziji. Radio je na dnevniku, vijestima, prijevodima, filmovima, te najavama na informativnim emisijama kao tehničko osoblje.

„Završio sam tehničku školu u Zagrebu i odmah se zaposlio na HTV-u. Na početku je bilo teško jer se sve ručno radilo i nije bilo kompjutera. To je bilo kao da radite u rudniku, ali čim je došla automatika sve je bilo lakše. Sada samo stisnete gumb” - prisjetio se Stjepan početaka informatizacije i automatizacije HTV-a. Iz rodne Slavonije se u Zagreb preselio 1959. godine, sa samo 14 godina. Nakon završene srednje škole zaposlio se, oženio i potom 1974. godine preselio u Veliku Goricu.

„U Gorici sam dobio stan od HTV-a i odmah mi se svidjelo tamo živjeti. To je manji grad, lijepo uređen, a najvažnija mi je prijateljska atmosfera” - rekao je Stjepan, koji je nakon nekoliko godina članstva u Udruzi umirovljenika HRT-a prešao u SUH i odmah se uključio u njegove brojne aktivnosti.

„Prikupljali smo potpise za HSU-ovu peticiju protiv poskupljenja dopunskog osiguranja, ali i za SUH-ovu Peticiju Glasam protiv siromaštva starijih osoba. Kako

nismo imali štand, koristili smo razne načine kako bismo prikupili što više potpisa - zajedničke izlete i brojna druženja. Reakcije su uglavnom bile pozitivne i zadovoljni smo odazivom naših članova i sugrađana” - istaknuo je Stjepan i dodao kako mu je posebno zametao pokušaj poskupljenja dopunskog osiguranja s 70 na 89 kuna.

„Netko tko je to predložio najvjerojatnije ne razumije problematiku siromaštva nas umirovljenika. Nekome tih 19 kuna znači jedan dan života. Svi su se naši članovi žalili i bili protiv toga poskupljenja” - napomenuo je Stjepan, koji je posebno ponosan na aktivnost svojih članova i sadržaje koje provode u podružnici.

„Svaki mjesec imamo po jedan izlet. Upravo smo bili na jednom lijepom izletu u Podravini. Na skeleli na Dravi svirali su nam „muzikaši”. Uz ples i svirku, obišli smo jednu etno kuću, te uživali u domaćim delicijama. Bili smo na Trsatu, na našem Jadranu, u Topuskom, Stubičkim toplicama, Mariji Bistrici, Rimu, Poljskoj, Lurdu, Boki Kotorskoj i Sarajevu” - ispričao je Stjepan i dodao da se spremaju ići u Vojvodinu i u Međugorje kamo idu svake godine u rujnu. Odaziv članova je i više nego dobar.

„Prednost je u tome što se uvijek na vrijeme organiziramo, ljudi mogu plaćati u ratama, a druženja nikada ne nedostaje. Velik odaziv je i na našoj godišnjoj Skupštini na kojoj uvijek bude oko 200 do 250 ljudi. I tamo organiziramo druženje s ručkom i veselicom” - rekao je Stjepan, koji je naglasio kako su ponosni i na druge aktivnosti.

„Dosta smo aktivni u posjećivanju starijih i bolesnih članova. Kupimo im prigodan poklon, ovisno o tome kome idemo. Nekome je važno ulje ili brašno, a drugome boca vina” - istaknuo je i dodao kako svojim članovima također uručuju zahvalnice za 20 godina članstva u SUH-u i male poklone. Ove godine čak je 31 član dobio zahvalnicu i poklon. Osim na vjerne članove, ponosni su i na pjevački zbor „Turopolj-

ska zvona” koji je u svibnju velikim koncertom proslavio 20. obljetnicu djelovanja pri njihovoj podružnici.

„Tajnica i glasnogovornica Zbora Katica Modrušan je povodom obljetnice podsjetila naše goste i prijatelje na čak dva desetljeća pjevanja i druženja, brojne koncerte, turneje i gostovanja širom Lijepe naše te u Mađarskoj i BiH. Ponosimo se našim najstarijim zborom i uvijek rado uživamo u njihovim poznatim izvedbama skladbi „Turopolje, oj”, „Kak’ je lijepo čuti kaj”, „Polegla trava detela” i „Malo ja, malo ti” i brojnim drugima” - rekao je Stjepan i dodao kako je zbor svojom pjesmom uljepšao nedavno održanu 15. Skupštinu SUH-a u Zagrebu. Stjepan nije krio zadovoljstvo niti brojnim članstvom, koje posljednjih nekoliko godina nije bilježilo pad.

Kao najveći problem umirovljenika u Gorici vidi skupi prijevoz do Zagreba. „Povratna karta autobusa iznosi 40 kuna, što je puno novaca za umirovljenike koji imaju male mirovine. Većina Goričana je došla iz Zagreba i tamo imaju obitelj koju posjećuju, a moraju ići i na preglede kod liječnika” - istaknuo je Stjepan i dodao kako je preskup i mjesečni pokaz za umirovljenike koji iznosi 218 kuna za relaciju Gorica-Zagreb.

No, u Gorici zato ima pozitivnih primjera solidarnosti i suradnje. Pohvalio je Centar za socijalnu skrb, Crveni križ i Maticu umirovljenika koji im često pomažu i s kojima imaju vrlo dobre odnose. U radu SUH-a ništa ne bi mijenjao, a jedina mu je želja da imaju vlastiti prostor, jer su sada podstanari u prostorijama od Saveza samostalnih sindikata Hrvatske.

„Bilo bi dobro da imamo svoj prostor da ga možemo urediti. U tom slučaju bi nudili i razne radionice. Bilo je prijedloga da bi članovi koji su završili strukovne škole pomagali drugim članovima u kućanskim popravcima kao svojevrsni Senior-servis. No, to tek mora zaživjeti. Uvijek nas vesele nove ideje i inicijative” - zaključio je Stjepan Milobara.

Maja Šbarić Mahmuljin

Aktivni smo u posjećivanju starijih i bolesnih članova. Kupimo im prigodan poklon, ovisno o tome kome idemo. Nekome je važno ulje ili brašno, a drugome boca vina!

